

Enligt sändlista bilaga 4

Beslut om utvidgat strandskydd för Södertälje kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 14 § andra stycket miljöbalken (MB) att strandskyddsområdena i Södertälje kommun enligt bifogade kartor (bilaga 1) ska omfattas av utvidgat strandskydd.

- Utvidgningen omfattar land- eller vattenområde mellan 100 och 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Strandskyddszonen saknar angiven bakre begränsningslinje på bifogade kartor. Vid Långsjön gäller utvidgningen under förutsättning att Länsstyrelsens beslut (5112-35890-2012) om upphävande av undantag från generellt strandskydd vinner laga kraft.
- Utvidgningen omfattar även land- eller vattenområde 100 meter men mindre än 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd och avgränsas av en detaljplanegräns respektive av en angiven bakre begränsningslinje på bifogade kartor.

Under förutsättning att ovanstående beslut vinner laga kraft beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 18 § första stycket punkt 1 MB att upphäva Länsstyrelsens beslut den 3 juni 1999 (diarienummer 18611-1999-22769) i de delar det rör utvidgat strandskydd för Södertälje kommun, utom när det gäller utvidgat strandskydd i detaljplaner.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

När det generella strandskyddet infördes 1975 syftade det till att trygga allmänhetens tillgång till platser för bad och friluftsliv inom strandområdena. År 1994 tillkom ett nytt, biologiskt, syfte för strandskyddet. Enligt 7 kap. 13 § MB syftar strandskyddet idag till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Stränderna har stor betydelse för både människor, djur och växter. Strandmiljöerna är betydelsefulla för naturupplevelser, avkoppling och aktiviteter. Att vistas ute i natursköna miljöer är också gynnsamt för hälsan. Dessutom utgör strandzonerna generellt sett mycket artrika biotoper, och de har stor betydelse för

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

djur- och växtlivet. Stränderna har därmed särskild betydelse för den biologiska mångfalden, och de kan tillhandahålla viktiga ekosystemtjänster.

Stockholms läns varierade natur- och kulturlandskap har generellt sett höga värden för djur- och växtliv. Länet är i ett nationellt perspektiv redan högexploaterat, och exploateringstrycket är betydande både i storstadsområdet och vissa övriga delar av länet. I en nationell jämförelse mellan länen¹ är det Stockholms län som har högst andel byggnader, 84 procent, inom 300 meter från strandlinjen längs kuststräckan, inklusive de större öarna. För landet som helhet är motsvarande siffra 74 procent. För Mälarens stränder inom Stockholms län är andelen byggnader inom 300 meter från strandlinjen 73 procent. Den stora och växande befolkningen är i stort behov av allemansrättsligt tillgängliga områden och i synnerhet strandområdena är då attraktiva.

Samtidigt som delar av länet är högexploaterat finns det delar av skärgården som delvis möter motsvarande problem som glesbygdsområden i andra delar av landet. Det är angeläget att boende och företagande i dessa områden även framöver kan utvecklas utan att komma i konflikt med strandskyddets syften.

Utvidgat strandskydd i Stockholms län

Sedan strandlagen från 1952 infördes, och även med stöd av naturvårdslagen (1964:822), har länsstyrelserna kunnat förordna om områden om maximalt 300 meter från strandlinjen där bebyggelse inte fick uppföras utan tillstånd. Länsstyrelsen i Stockholms län har också fattat sådana beslut för områden i länet med stöd av dessa äldre lagstiftningar.

Länsstyrelsen fattade den 3 juni 1999 ett beslut om utvidgat strandskydd m.m. i länet. Det ersatte bland andra Länsstyrelsens två beslut om utvidgat strandskydd m.m. från den 18 oktober 1977 och den 28 februari 1980, som tillsammans omfattade huvuddelen av länets kommuner. Beslutet från 1999 innebar i praktiken ingen omprövning av de två äldre besluten, utan det utvidgade strandskyddet fortsatte att gälla i den omfattning som angavs i dessa, med undantag för Stockholms stad. Länsstyrelsen har även fattat beslut om att införa utvidgat strandskydd på delar av Möja i Värmdö kommun, för Trolldalen i Lidingö stad och vid Näsudden i Haninge kommun. Vid delar av Grindsjön i Nynäshamns kommun och på delar av Ornö har Länsstyrelsen fattat beslut om att upphäva utvidgat strandskydd. I vissa fall har Länsstyrelsen beslutat att upphäva utvidgat strandskydd inom förslag till detaljplan.

Besluten om utvidgat strandskydd innebär att de flesta obebyggda eller glest bebyggda delarna av länets kust- och skärgårdsområden samt Mälarstranden omfattas av utvidgat strandskydd på land. Kring ett antal sjöar och några vattendrag gäller också utvidgat strandskydd. Endast några av länets

¹ SCB. Statistiska meddelanden. MI 50 SM 1102.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

vattenområden omfattas av utvidgat strandskydd, exempelvis vissa områden längs Upplands-Bro kommuns Mälarstrand.

Skäl för översynen av utvidgat strandskydd

Förändringar i strandskyddslagstiftningen infördes i enlighet med proposition 2008/09:119 *Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden*. Enligt den nya lydelsen av 7 kap. 14 § MB får Länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Utvidgat strandskydd gäller efter den 31 december 2014 endast om utvidgningen har beslutats med stöd av 7 kap. 14 § MB i dess nya lydelse. Det innebär att det utvidgade strandskyddet automatiskt kommer att förfalla och att endast generell strandskydd om 100 meter kommer att gälla för dessa områden efter den 31 december 2014, om inte länsstyrelserna innan denna tidpunkt fattar beslut om utvidgat strandskydd.

Regeringen anser att en översyn av det utvidgade strandskyddet är motiverad då skälen för utvidgningarna behöver klargöras. Det bör framgå att det finns ett tydligt och långsiktigt behov av utvidgat strandskydd och besluten ska motiveras utifrån strandskyddets båda syften. Länsstyrelserna har därför fått i uppgift att se över det utvidgade strandskyddet i landet².

Länsstyrelsens arbete med översynen

Länsstyrelsen har valt att i första hand göra en översyn av de strandområden som redan omfattas av utvidgat strandskydd. Vid möten med kommunerna har i vissa fall frågan om utvidgat strandskydd för nya områden framförts, och dessa områden kan då också ingå i översynen. Enbart några få vattenområden i länet omfattas av utvidgat strandskydd på grund av att vattenområdena inte tidigare har undersökts i samma utsträckning. Därför förekommer det att Länsstyrelsen även har uppmärksammat vissa vattenområden i översynen. Områden som omfattas av detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) ingår i normalfallet inte i Länsstyrelsens analys av de aktuella strandområdena. I arbetet har dock några områden med utvidgat strandskydd inom detaljplan särskilt uppmärksammat och ingått i översynen.

Länsstyrelsen har under arbetets gång träffat Södertälje kommun vid tre tillfällen; den 26 mars och den 26 september 2012 samt den 9 januari 2014 för att diskutera arbetet i en dialog med företrädare för kommunen. Vid det första mötet har Länsstyrelsen beskrivit sin arbetsmetod, och kommunalt underlagsmaterial

² Prop. 2008/09:119 s. 37-38 samt regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende länsstyrelserna, återrapportering nr 51.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

efterfrågats till Länsstyrelsens analys. Eventuella kommunala utvecklingsplaner i de aktuella strandområdena har också diskuterats. Därefter har Länsstyrelsen analyserat berörda strandområden utifrån nationellt, regionalt och kommunalt underlag. Det andra mötestillfället har främst syftat till att diskutera, och så långt som möjligt förankra, förslaget till omfattning av det utvidgade strandskyddets utbredning. Några av de strandområden som diskuterats har besökts av Länsstyrelsen och kommunen i fält. Ett tredje möte hölls för att tydliggöra Länsstyrelsens uppdrag, förslag och motiveringar i förhållande till kommunens lämnade synpunkter.

Berörda myndigheter och kommunen har, med stöd av 25-26 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har, genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Länstidningen Södertälje den 6 februari 2013, enligt 24 § i samma förordning som ovan, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanställning av yttranden som inkommit på förslaget till utvidgat strandskydd i Södertälje kommun. En sammanfattning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i en särskild promemoria som hör till ärendet. Promemorian samt yttrandena i sin helhet finns i detta ärendes akt.

Södertälje kommun avstyrker förslaget om utvidgat strandskydd för kommunen eftersom det saknas separata tydliga motiveringar för förslaget. Utökad strandskydd tillstyrks dock för ett område vid Tvetaberg och avstyrks för Stavnäs vid Långsjön.

Några remissyttranden anför att syftet med de nya bestämmelserna inte är att nya områden ska få utökad strandskydd. Tanken var att man skulle skärpa kravet för att befästa eller utvidga strandskyddet, och höga krav ställs på motiven för utvidgningen. Det är tveksamt om förslaget till beslut för en hel kommun är förenligt med att ett beslut ska fattas av Länsstyrelsen i det enskilda fallet. Beslutet får karaktär av en generell föreskrift.

I flera remissyttranden finns synpunkter på underlagsmaterialet och motiveringarna, som inte anses vara tillräckliga. Underlagsmaterial och motiv som bevisar att strandskyddets syften behöver säkerställas med utvidgat strandskydd behövs för varje enskilt område som ska skyddas. Bedömningsgrunderna i de sju punkterna som hänvisas till har inte använts. Beskrivningarna av vilka överväganden som gjorts avseende behovet av utvidgning är bristfälliga.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

I några yttranden framförs att till exempel markägare inte har tillfrågats under en tidig fas av processen. Det borde vidare vara möjligt för Länsstyrelsen att ta reda på vilka personer i kommunen som är berörda av förslaget och delge var och en av dem.

Frågan om vägningen mellan det enskilda och det allmänna intresset tas upp. Skälighetsavvägningen av strandskyddets allmänna intresse gentemot de enskilda intressena görs inte på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen. Synpunkter framförs på att markägarna borde få ersättning för att deras fastigheter idag omfattas, eller kommer att omfattas, av strandskydd.

Det framförs att det är angeläget att företag kan utvecklas. Det gäller då främst företag på landsbygden eller i skärgården. Företagen är ibland beroende av närheten till vatten och strandnära mark. Det kan gälla företag som arbetar exempelvis med varvsverksamhet, marinor, transporter, fiske och turism eller jord- och skogbruk. Det finns en farhåga att bland annat turism- och besöksnäring ska begränsas. Det utökade strandskyddet anges innebära ett stort hinder för att utveckla nya verksamheter. Många markägare har planer på, eller ser potential i, att uppföra byggnader och/eller anläggningar på sin fastighet. Att inte få utnyttja mark upp till 300 m från stranden kan bli ett stort intrång i markanvändningen. Nybyggnation vid generationsskiftet kan försvåras.

I ett par remissyttranden framhålls att om strandskyddets syften tillgodoses med 100 meters strandskydd är utvidgat strandskydd inte befogat. Endast naturvärden som har med vatten och närheten till vatten bör beaktas i bedömningen. Byggnation mer än 100 meter från strandlinjen torde inte försvåra tillgången till stränderna eller i väsentlig grad försämra upplevelsen av ett strandbesök. I flera yttranden framhålls att ett visst område eller en viss fastighet inte behöver omfattas av utvidgat strandskydd eftersom de inte har sådan betydelse för växt- och djurlivet eller allmänhetens tillgång till strandområdet.

Flera remissyttranden är positiva till det utvidgade strandskyddet då det kan öka tillgängligheten till naturområden och bevara växt- och djurlivet samt skydda dessa områden från exploatering. Ett utvidgat strandskydd innebär en ökad möjlighet för alla att röra sig fritt i strandområdena. Utvidgat strandskydd bör bibehållas för ett par områden där Länsstyrelsen föreslår upphäva det.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Utgångspunkter

Av författningskommentaren till 7 kap. 14 § MB³ framgår att bestämmelsen innebär att ett beslut om utvidgat strandskyddsområde behöver grundas med hänsyn till berörda områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av

³ Prop. 2008/09:119 s. 99.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

tillgängliga strandområden. Beslut om utvidgat strandskyddsområde kan komma att avse:

1. områden som omfattas av annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2–8 §§ som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Länsstyrelsen har använt ovan nämnda sju punkter som grund för analysen av de aktuella strandområdena i syfte att bedöma värdena för strandskyddets syften inom dessa. Värdena redovisas i till beslutet hörande värdebeskrivningar. Nationellt, regionalt och lokalt underlag har använts i bedömningarna, som till exempel kommunernas översiktsplaner och olika inventeringar av värdefull natur. I analysen har bland annat tagits i beaktande de områdesskydd enligt 7 kap. MB som är relevanta för strandskyddet, exempelvis nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden. Länsstyrelsen anser att inte bara ekologiskt känsliga områden, utan även biologiskt värdefulla områden, som inte omfattas av annat områdesskydd bör beaktas. Höga naturvärden kan också finnas i vattenmiljöer. Enligt Länsstyrelsens mening kan såväl grunda havsbottnar som grunda sjöbottnar av viss omfattning ha betydelse för djur- och växtlivet.

Länsstyrelsen lägger stor vikt vid de områden som är av riksintresse enligt 4 kap. 2 och 4 §§ MB då de är direkt utpekade av riksdagen med hänsyn till sina nationellt sett höga natur- och kulturvärden. Länets kust- och skärgårdsområde samt Mälarens öar och strandområden omfattas av detta riksintresse och de har också särskilda förutsättningar för turism och friluftsliv. Områdena har en central betydelse för en långsiktigt god hushållning med naturresurserna, nationellt sett. Konkurrensen om de fysiska resurserna är, eller kan förväntas bli, särskilt framträdande. Genom att kust- och skärgårdsområdet och Mälaren är utpekade på detta sätt i miljöbalken har en vägning mellan olika intressen redan gjorts, och natur- och kulturvärdena ska huvudsakligen ges företräde i konkurrenssituationer. Bedömningen av en exploateringsåtgärds påverkan ska inte bara göras för den närmaste omgivningen, utan ett helhetsperspektiv ska anläggas på vad som är lämplig utveckling i hela det geografiska område som bestämmelsen omfattar⁴. Länsstyrelsen lägger även stor vikt vid de riksintresseområden för naturvård och friluftsliv, och delvis för kulturmiljövård, som utpekats med stöd av 3 kap. 6 § MB. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur-

⁴ Prop. 1985/86:3 med förslag till lag om hushållning med naturresurser m.m. s. 80-82, 170-178.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

eller kulturmiljön, och behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

När det gäller friluftsområden kan Länsstyrelsen konstatera att den stora befolkningen gör att flera av friluftsområdena i länet är välbesökta och att behovet av friluftsområden kan antas öka. Det är dock svårt att förutspå exakt vilka områden som har en tydlig potential att bli välbesökta friluftsområden. Områdena torde vara förhållandevis stora och kan i vissa fall antas hysa anläggningar som främjar friluftslivet. För tätortsnära strövområden kan hänsyn tas även till strövområden vars tätort ligger i ett grannlän.

De strandområden som i analysen bedömts sakna värden för strandskyddets syften är till övervägande del redan ianspråktagna av bebyggelse eller andra exploateringar. I andra fall bedöms områdenas värden för den allemansrättsliga tillgängligheten eller djur- och växtlivet inte vara tillräckligt höga för att de ska omfattas av utvidgat strandskydd. Viss hänsyn har i bedömningarna även tagits till det tidigare utvidgade strandskyddets utbredning om utvidgningarna varit mindre än 300 meter.

Därutöver bedömer Länsstyrelsen att det kan vara lämpligt att hänsyn tas till behovet av fortsatt utveckling och permanentbosättning inom områden lämpliga för detta på vissa regionalt utpekade⁵ så kallade kärnöar. Kärnöarna har förutsättningar för, eller bör kunna erbjuda, samhällsservice och infrastruktur. Ny bebyggelse på kärnöar bör lokaliseras till byar och samhällen, vilket ger förutsättning för utveckling av åretruntbostäder, verksamheter och service med hänsyn till natur- och kulturvärdena.

Vid prövningen av om det utvidgade strandskyddet ska upphävas kan Länsstyrelsen även ta hänsyn till vissa planerade utbyggnadsområden som preciseras närmare i det följande. Det rör sig om tätortsnära utbyggnadsområden som är utpekade i antagna kommunala översiktsplaner. Om utbyggnadsområdet har betydelse för bostadsförsörjningen eller möjliggör en samhällsviktig verksamhet, och ligger i närhet till en tätort med god tillgång till service och kollektivtrafik och Länsstyrelsen bedömer att det utgör ett viktigt samhällsintresse, kan det vara lämpligt att upphäva det utvidgade strandskyddet redan i detta skede. Länsstyrelsen kan i bedömningarna även väga in exploateringsplaner för andra utbyggnadsområden. De ska vara redovisade i en översiktsplan eller vara väl dokumenterade på annat sätt till exempel genom ett planuppdrag. Kommunen ska ha visat att det finns ett behov av att upphäva det utvidgade strandskyddet för att nyttja området i en nära framtid. När det gäller översiktsplaner och övriga nämnda exploateringsplaner är dessa dock inte juridiskt bindande och de visar ofta endast översiktliga redovisningar av mer eller

⁵ Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2010. Stockholms läns landstings regionplanekontor. R 2010:5.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

mindre preciserade planer som eventuellt ska genomföras i framtiden. Vid Länsstyrelsens samlade bedömning kan det därför i denna översyn vara svårt att i förväg bedöma om ett område med värden för det utvidgade strandskyddet bör stå tillbaka för det samhällsintresse en exploatering kan innebära. I sådana fall får frågan om strandskyddet kan upphävas eller ej istället avgöras inför, eller i, det efterföljande detaljplanarbetet. Mot denna bakgrund vill Länsstyrelsen därför framhålla att en avvägning mellan bevarande och exploatering av ett strandområde inte alltid kan göras fullt ut inom ramen för Länsstyrelsens pågående översyn av det utvidgade strandskyddet.

Bedömning

Strandskyddet ska ses i ett långsiktigt perspektiv. Att ett område nu är av mindre intresse för något av strandskyddets syften behöver inte betyda att området kommer att vara ointressant i framtiden.

Strandskyddets betydelse för såväl friluftslivet som den biologiska mångfalden utgör en viktig förutsättning för arbetet med att uppfylla flera av riksdagens antagna miljö kvalitetsmål. Ett utvidgat strandskydd kan även antas medverka till att miljö kvalitetsnormer för vatten lättare klaras. Därutöver kan det bidra till att säkerställa de riksintressen i länet som har betydelse för strandskyddets syften, då trycket på framför allt bebyggelse i länet är stort kring stränderna, samtidigt som de värden som riksintressena ska skydda många gånger är nära kopplade till de strandnära områdena. Ytterligare bebyggelse inom de riksintresseområden som idag omfattas av utvidgat strandskydd riskerar att urholka riksintressenas värden.

I ett långsiktigt perspektiv är det motiverat att bevara större sammanhängande utvidgade strandskyddsområden med värden för såväl allmänheten som växt- och djurlivet. Om områdena fragmentiseras av exploatering riskerar värdena för friluftsliv och djur- och växtliv att gå förlorade. Även om strandområdena är små kan de ha mycket höga värden för strandskyddet just för att de kan vara de enda kvarvarande, kanske oexploaterade, stränderna i ett område.

Många naturmiljöer utanför 100-meterszonen är en del av samma naturgeografiska landskap som zonen närmast vattnet. Lokalklimatet kring vattenområdena påverkas av närheten till vattnet i större områden, vilket i sin tur påverkar livsmiljöerna för, och förekomsterna av, djur- och växtlivet. Vissa av de djur- och växtarter som kan återfinnas närmast vatten kan också ha behov av områden längre från vattnet för att söka föda, föröka/sprida sig, etc. För den allemansrättsliga tillgängligheten och friluftslivets behov är det många gånger värdefullt för naturupplevelsen med bredare strandskyddszoner. Värden kan ligga i att inte ha bebyggelse och vissa typer av exploatering inom syn- och hörhåll, och då särskilt i ett förhållandevis högexploaterat och bullerstört storstadslän.

Med hänsyn till de värden inom de aktuella strandområdena som framkommit i översynen bedömer Länsstyrelsen att den utvidgade strandskyddszonen i

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

normalfallet ska vara 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Längs vissa strandsträckor gör detaljplanelagda områden, tätbebyggda områden utanför detaljplan eller tydligt avskiljande stora och tungt trafikerade vägar och järnvägar att strandskyddsområdet utvidgas till mindre än 300 meter.

När det gäller avskiljande exploateringar kan höga värden för allemansrättslig tillgänglighet eller djur- och växtlivet inom strandområdet motivera att strandskyddet ändå bör ligga kvar bakom den avskiljande exploateringen.

Med anledning av de inkomna yttrandena från Södertälje kommun vill Länsstyrelsen framhålla att sedan det remitterade förslaget till beslut har kopplingen tydliggjorts mellan värdebeskrivningar, Länsstyrelsens motiveringar och de sju punkterna i den proposition (2008/09:119) som ligger till grund för motiven till varför utvidgat strandskydd bör råda i vissa områden. Dessa förändringar har beskrivits vid ett möte med kommunen. När det gäller området Stavnäs vid Långsjön går Länsstyrelsen kommunen tillmötes inom ramen för Länsstyrelsens uppdrag och upphäver det utvidgade strandskyddet. I övrigt bibehålls huvudsakligen det tidigare utvidgade strandskyddet.

Med anledning av inkomna yttranden rörande underlag och motiveringar för beslutet konstaterar Länsstyrelsen att de underlag som används för att påvisa vissa av värdena är av mer övergripande karaktär, som till exempel beskrivningar av områden som omfattas av riksintressen. När det gäller natur- och friluftsvärden beskrivs dessa för varje delområde, och en koppling görs mellan värdebeskrivningarna och de ovan nämnda sju punkterna i propositionen som ligger till grund för motiven till varför utvidgat strandskydd bör råda. Mot denna bakgrund anser Länsstyrelsen att underlag och värdebeskrivningar är tillräckliga för att kunna ligga till grund för beslut om utvidgat strandskydd. De skärpta kraven för att få utvidga strandskyddet torde därmed ha uppfyllts, och Länsstyrelsen bedömer att motiveringarna är tillräckliga.

Att Länsstyrelsen ska fatta beslut i det enskilda fallet innebär att det inte får ske genom generella föreskrifter⁶. Det ska således inte råda osäkerhet om för vilka land- eller vattenområden beslutet gäller. Exempelvis får ett beslut inte formuleras i termer av att det omfattar alla obebbyggda stränder i kommunen. Som underlag för Länsstyrelsens prövning har specifika värdebeskrivningar för enskilda områden tagits fram och dessa utgör grund för Länsstyrelsens bedömning av om ett område ska omfattas av utvidgat strandskydd eller ej. Vidare har kartor som preciserar var det råder utvidgat strandskydd upprättats. Enligt Länsstyrelsens mening sker således aktuellt beslut om utvidgade strandskyddsområden genom ett beslut av Länsstyrelsen i det enskilda fallet och inte genom någon generell föreskrift. Länsstyrelsen bedömer inte heller att det råder osäkerhet om beslutets räckvidd i förhållande till markägare eller allmänhet⁷.

⁶ Prop. 2008/09:119 s. 99.

⁷ Jämför regeringsbeslut 2004-05-06, M1999/3326/F/M.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

Avseende synpunkterna om att strandskyddets syften tillgodoses av 100 meters strandskydd samt att värden för strandskyddet saknas inom ett visst område hänvisas till vad som framgår ovan.

När det rör synpunkterna om landsbygdsföretagens utveckling vill Länsstyrelsen framhålla att strandskydd inte begränsar rätten att bruka mark så som den hittills har brukats. Strandskyddet hindrar inte heller, under vissa förutsättningar, skogs- och jordbruk. Det finns vidare möjligheter att utvidga befintliga verksamheter liksom att utveckla friluft- och turismverksamheter enligt 7 kap. 18 c § MB.

Angående inkomna synpunkter om att markägare inte har tillfrågats i arbetet och att Länsstyrelsen borde ha delgivit alla sakägare konstaterar Länsstyrelsen att förfarandet för handläggning av denna typ av ärenden regleras främst i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och delgivningslagen (2010:1932) och att det av dessa framgår att ett förslag till beslut ska delges berörda. Länsstyrelsen har bedömt att kungörelsedelgivning är motiverat i ärendet för Södertälje kommun.

För frågan om ersättning för fastigheter som omfattas av strandskydd hänvisas till avsnittet Upplysningar.

När det gäller de utvidgade strandskyddsområden som analyserats och som omfattas av detta beslut om utvidgning bedömer Länsstyrelsen, utifrån förhållandena i länet samt de aktuella strandområdenas värden som beskrivs i värdebeskrivningarna, se bilaga 2, att berörda områden behöver omfattas av utvidgat strandskydd för att säkerställa strandskyddets syften. Syftena är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. De områden som omfattas av utvidgat strandskydd redovisas i bilaga 1.

I de fall det gäller de utvidgade strandskyddsområden som analyserats och som inte omfattas av detta beslut om utvidgning, bedömer Länsstyrelsen att de inte har tillräckliga värden för att omfattas av utvidgat strandskydd, se bilaga 2, eller att ett annat viktigt samhällsintresse bör ges företräde framför strandskyddsintresset. Dessa strandområden behöver således inte omfattas av utvidgat strandskydd och de bedöms uppenbart sakna betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Utvidgat strandskydd ska därför upphävas inom dessa strandområden. Länsstyrelsen kan vidare konstatera att det utvidgade strandskyddet, även om det inte hade upphävts, hade förfallit efter den 31 december 2014 enligt övergångsbestämmelserna i punkt 3 till lagen (2009:532) om ändring i lagen om miljöbalken.

Vid prövningen av förslaget till utvidgade strandskyddsområden ska hänsyn tas även till enskilda intressen enligt 7 kap. 25 § MB. Med hänsyn till naturvårds- och miljöintressen får inskränkningar i användningen av mark och byggnader göras om det är nödvändigt för att tillgodose angelägna allmänna intressen.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

Miljöbalkens bestämmelser avseende strandskydd syftar till att tillgodose ett sådant angeläget allmänt intresse⁸. Länsstyrelsen bedömer att beslutet om att utvidga strandskyddsområdena i Södertälje kommun inte innebär någon inskränkning i enskildas rätt att använda mark eller vatten som går längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Enligt vad som framgår av 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska beslutet införas i länets författningssamling och kungöras i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Länsstidningen Södertälje.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Länsstyrelsen måste ha fått skrivelsen med överklagandet inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i ortstidning.

Upplysningar

I enlighet med 7 kap. 14 § MB tredje stycket gäller ett beslut om att utvidga strandskyddsområdet omedelbart, även om det överklagas, såvida inte regeringen efter ett överklagande föreskriver annat.

För de strandområden där det utvidgade strandskyddet upphävs råder generellt strandskydd om 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. För övriga strandområden råder strandskydd i enlighet med gällande beslut.

Utvidgat strandskydd inom detaljplaner förfaller efter den 31 december 2014, i enlighet med punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2009:532) om ändring i miljöbalken.

Inom de strandområden som omfattas av strandskydd tillämpas gällande strandskyddslagstiftning som främst regleras i 7 kap. 13 – 18 h §§ MB.

Av 31 kap. 4 § punkterna 1-7 MB framgår i vilka fall fastighetsägare har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Beslut om utvidgning av strandskyddet ingår inte i uppräknningen vilket innebär att ägare och innehavare av särskild rätt till marken inte har rätt till ersättning med anledning av ett beslut om utvidgat strandskydd.

⁸ Prop. 1993/94:117 s. 16 och prop. 1997/98:45, del 1, s. 321-322.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektören Magdalena Bosson. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektören Göran Åström, samhällsbyggnadsdirektören Gunilla Holmquist, avdelningschefen Åsa Ryding, tillväxtdirektören Mats Hedenström samt miljöhandläggaren Annika Lindvall, föredragande.

Magdalena Bosson

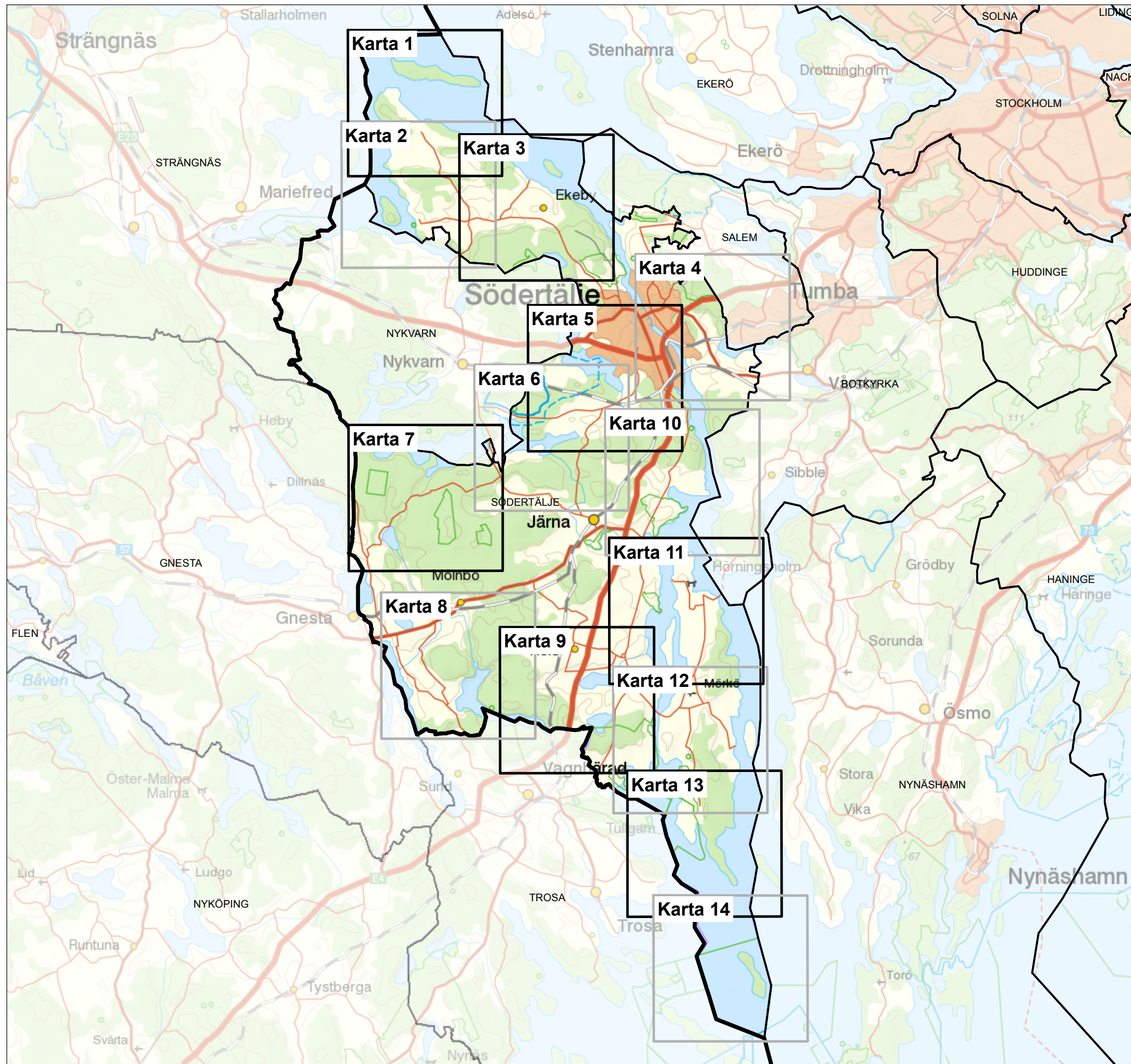
Annika Lindvall

Bilagor

1. Beslutskartor
2. Värdebeskrivningar, inkl. källförteckning för dessa
3. Hur man överklagar
4. Sändlista
5. Meddelande om beslut

Områdesindelning för Södertälje kommun

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2014-09-16 för Södertälje kommun.
Diarienummer 511-39864-2012.

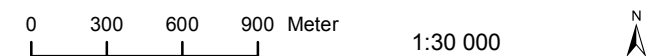

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

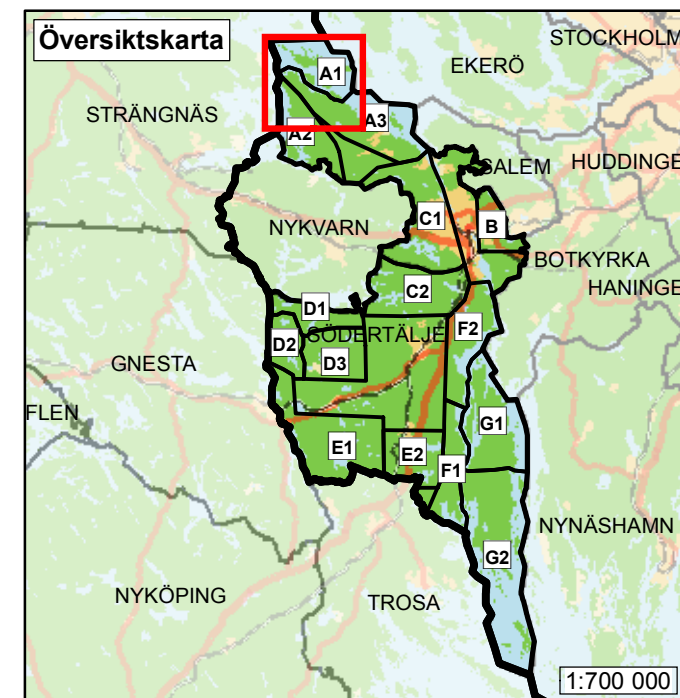
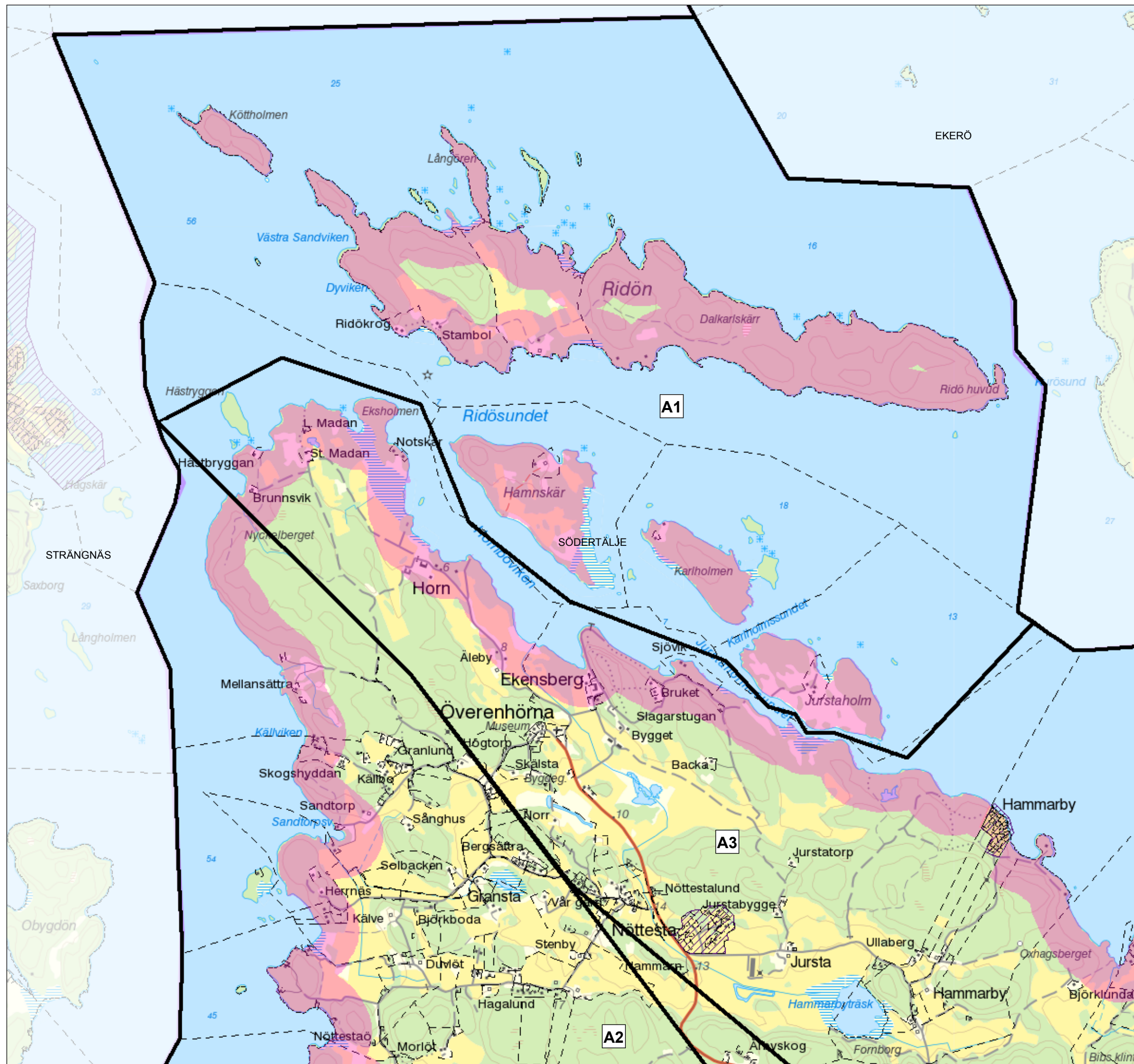
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

Teckenförklaring

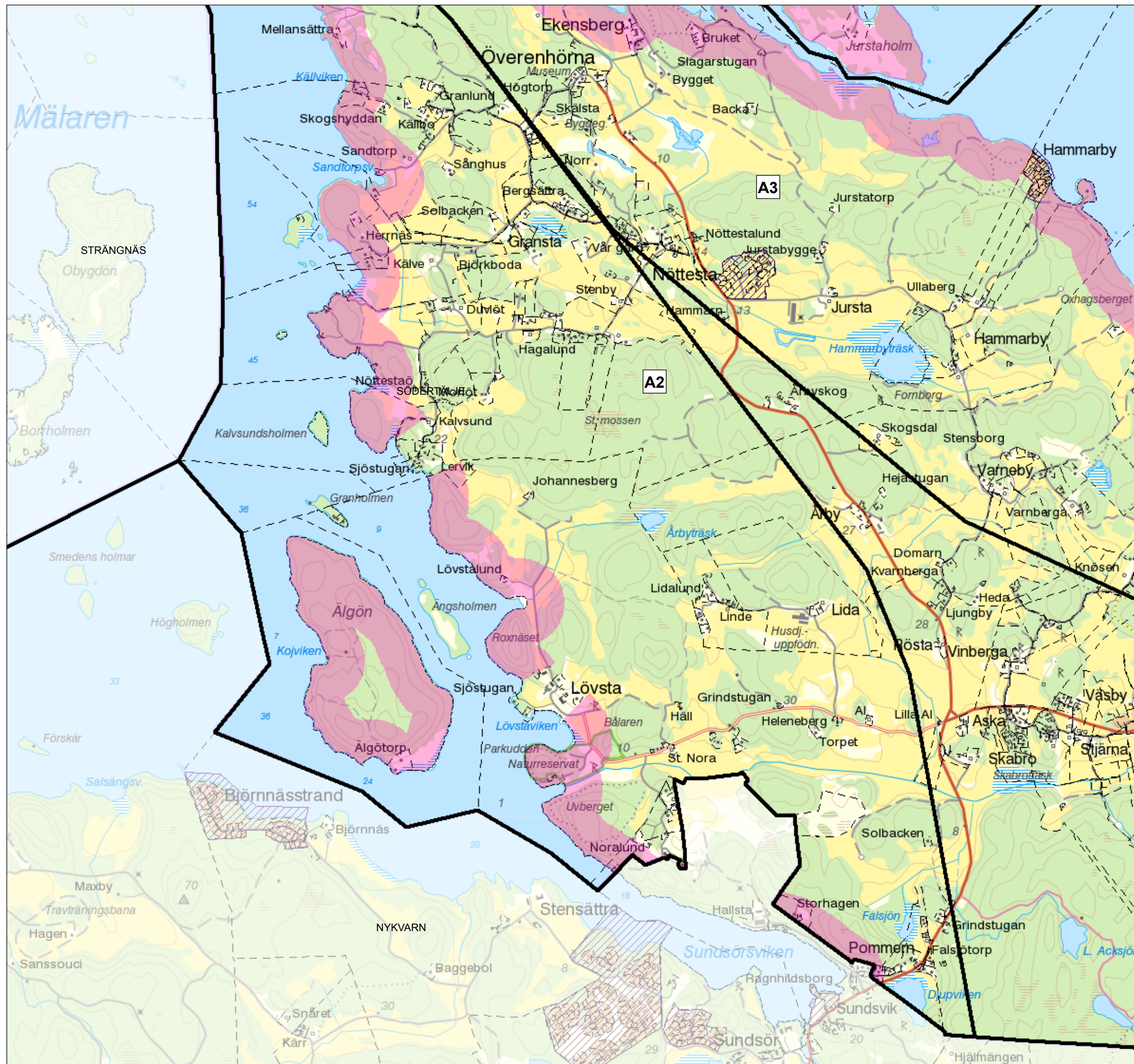
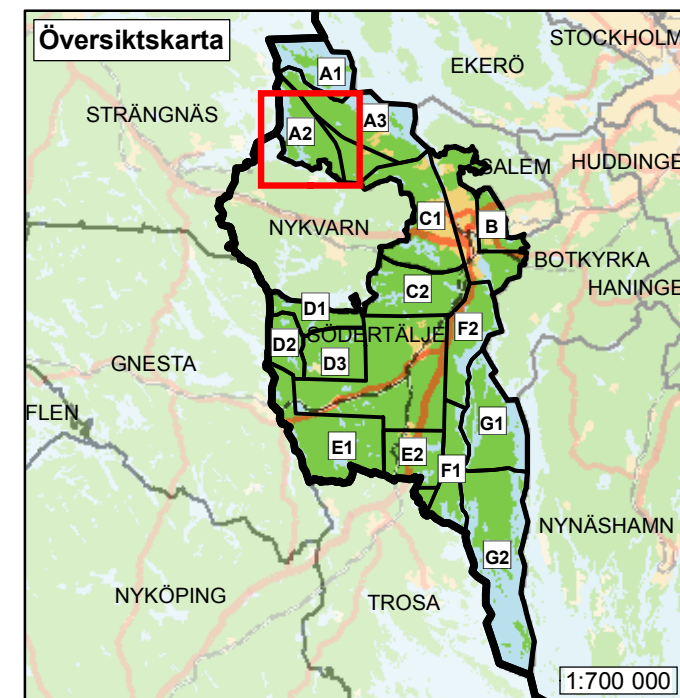
- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattensstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

Teckenförklaring

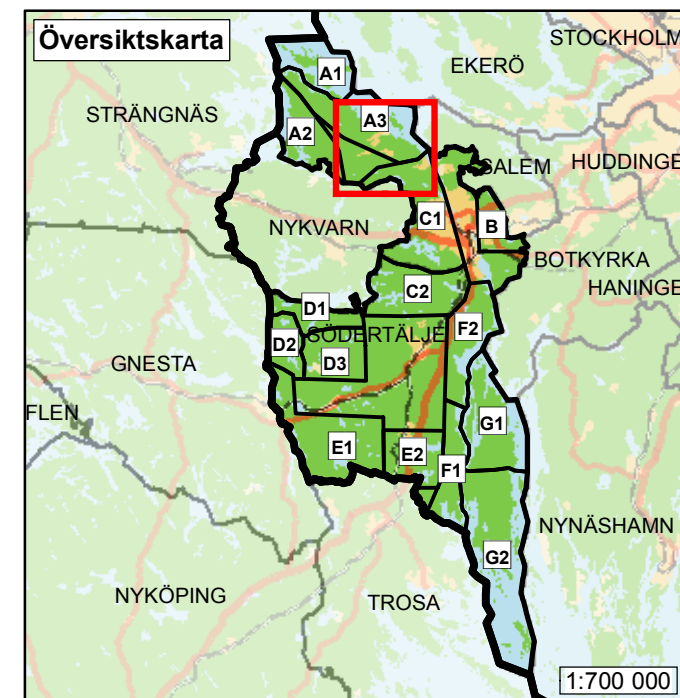
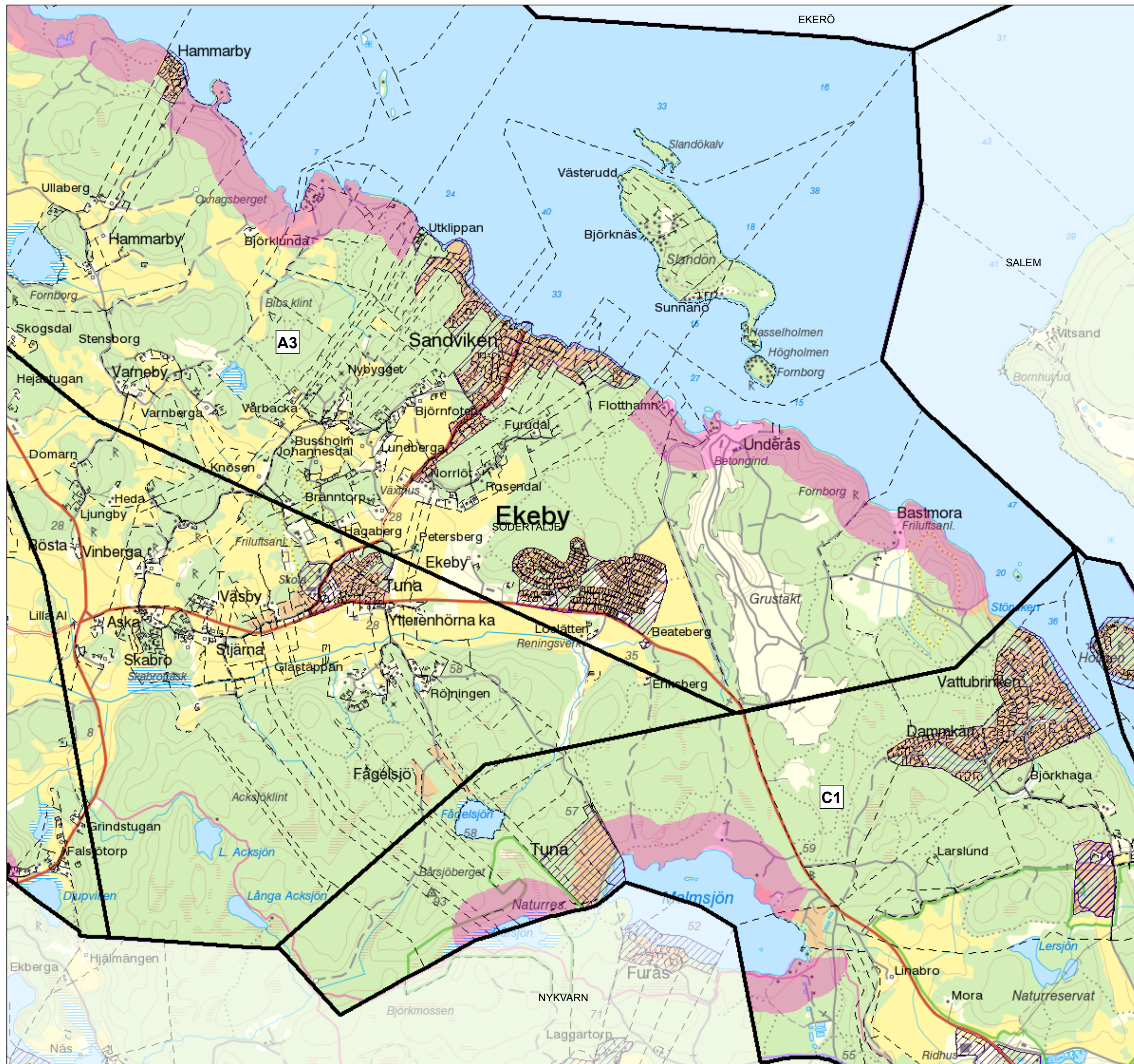
- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

Teckenförklaring

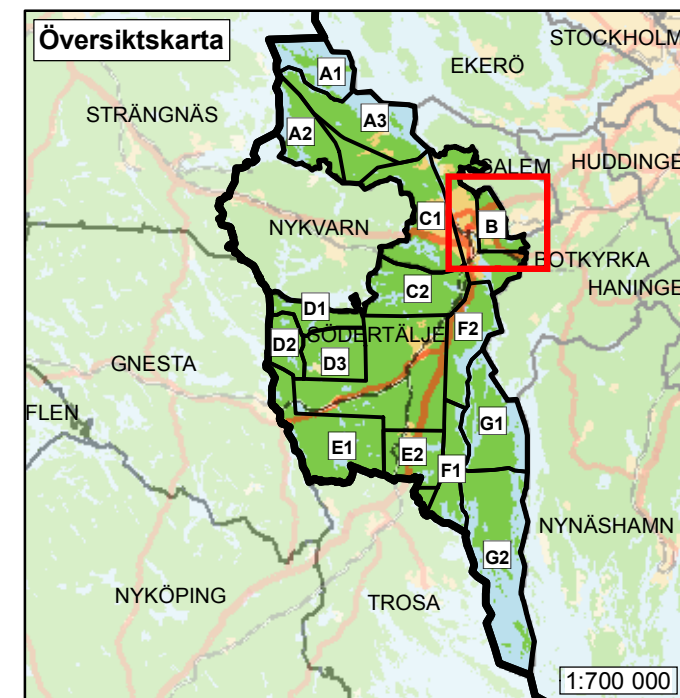
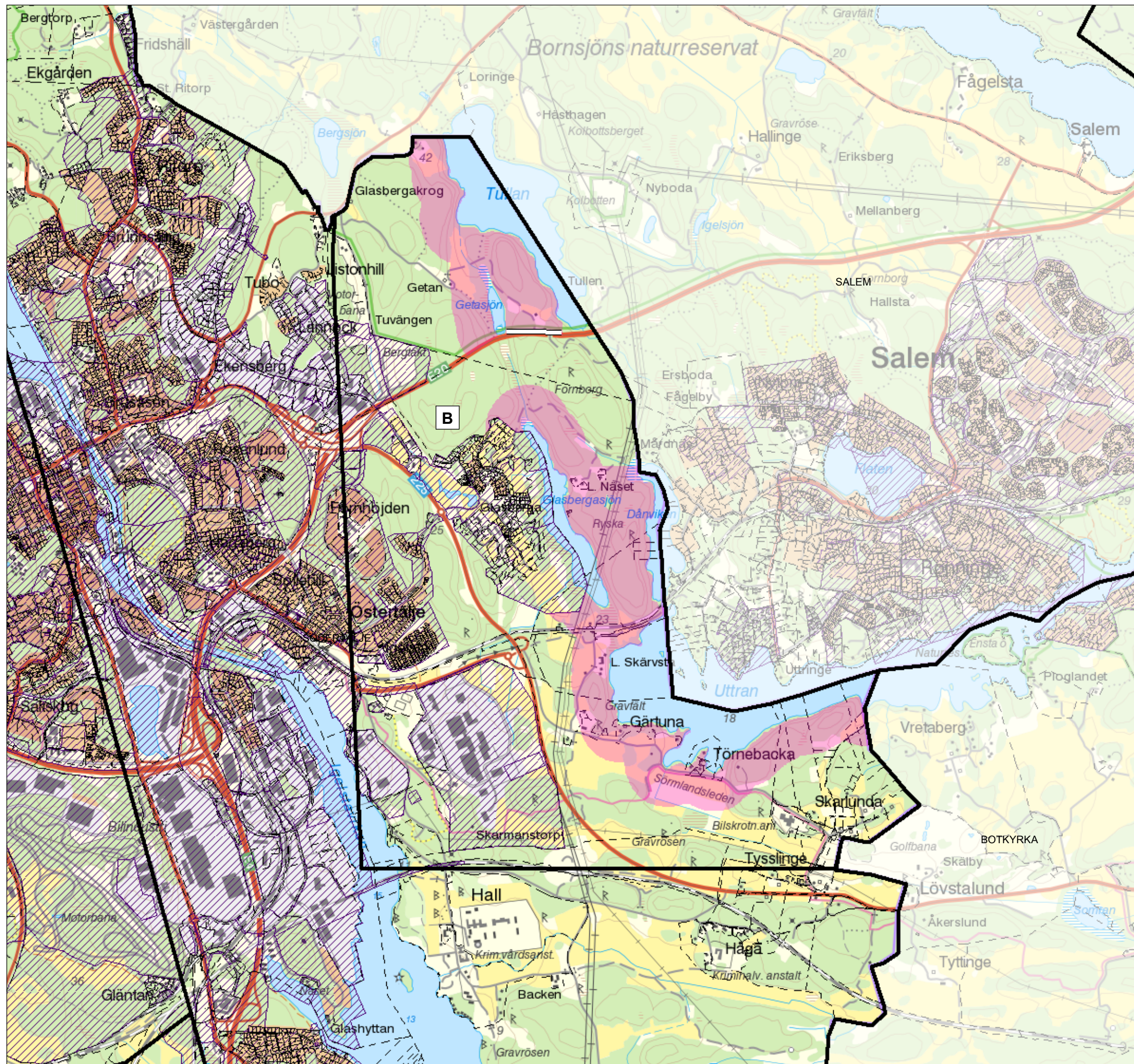
- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Utvidgat strandskydd mindre än 300 meter med bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

Teckenförklaring

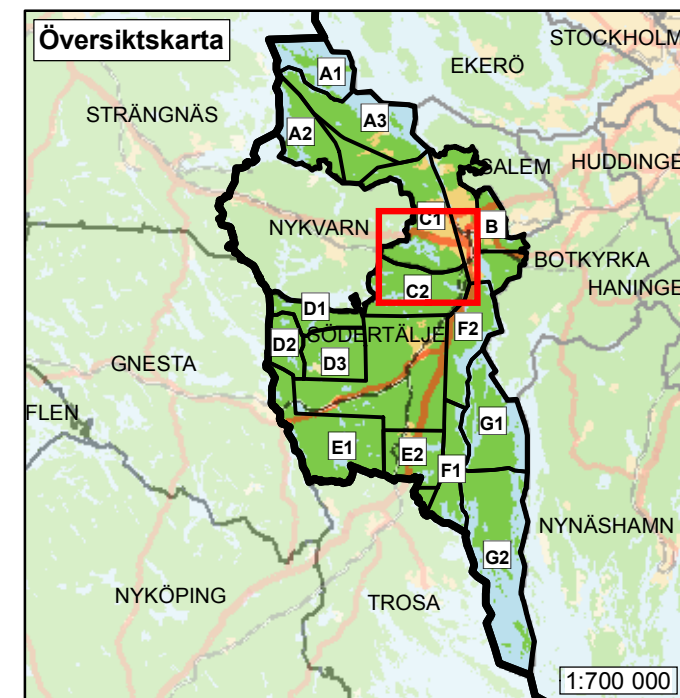
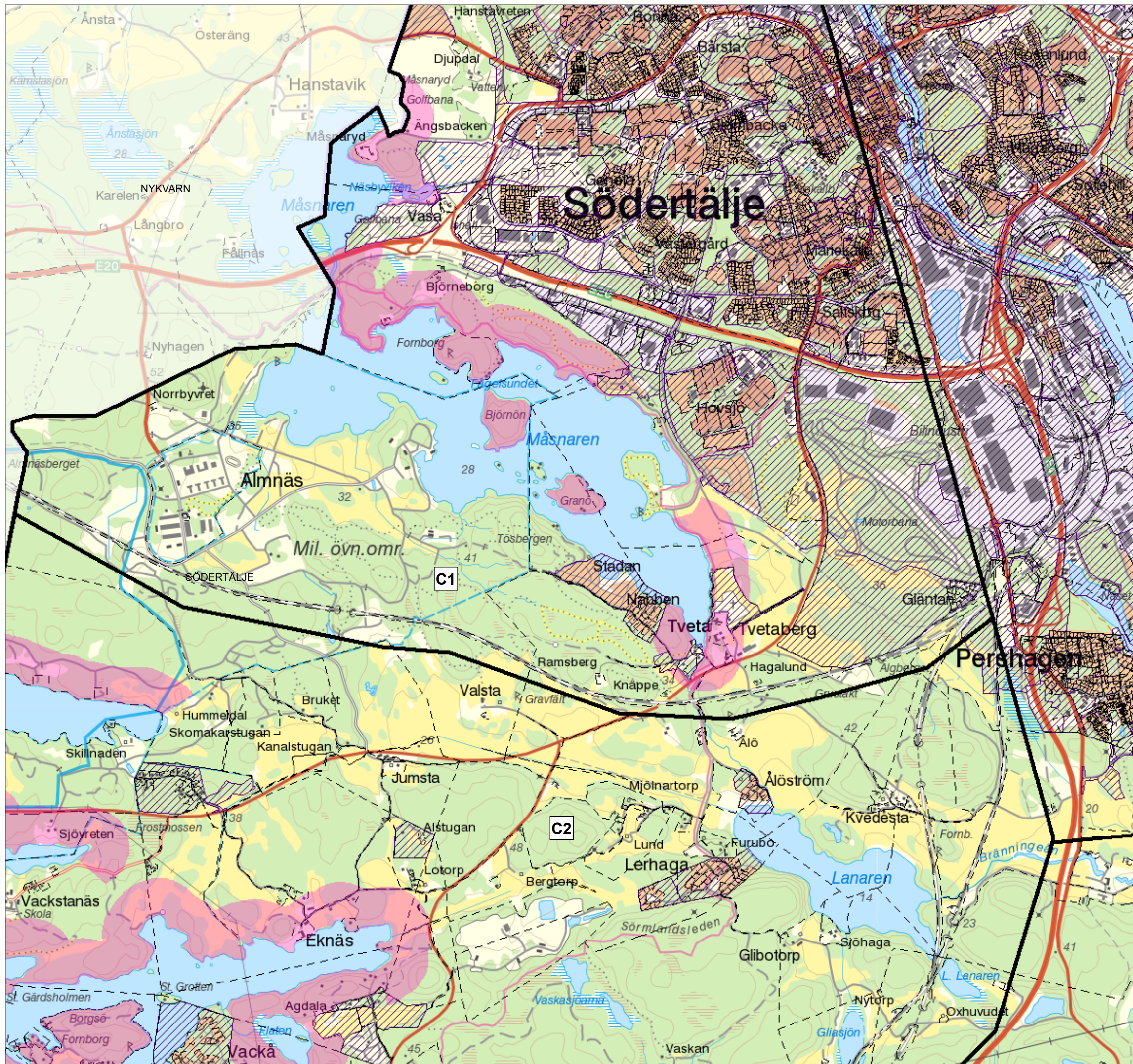
- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

Teckenförklaring

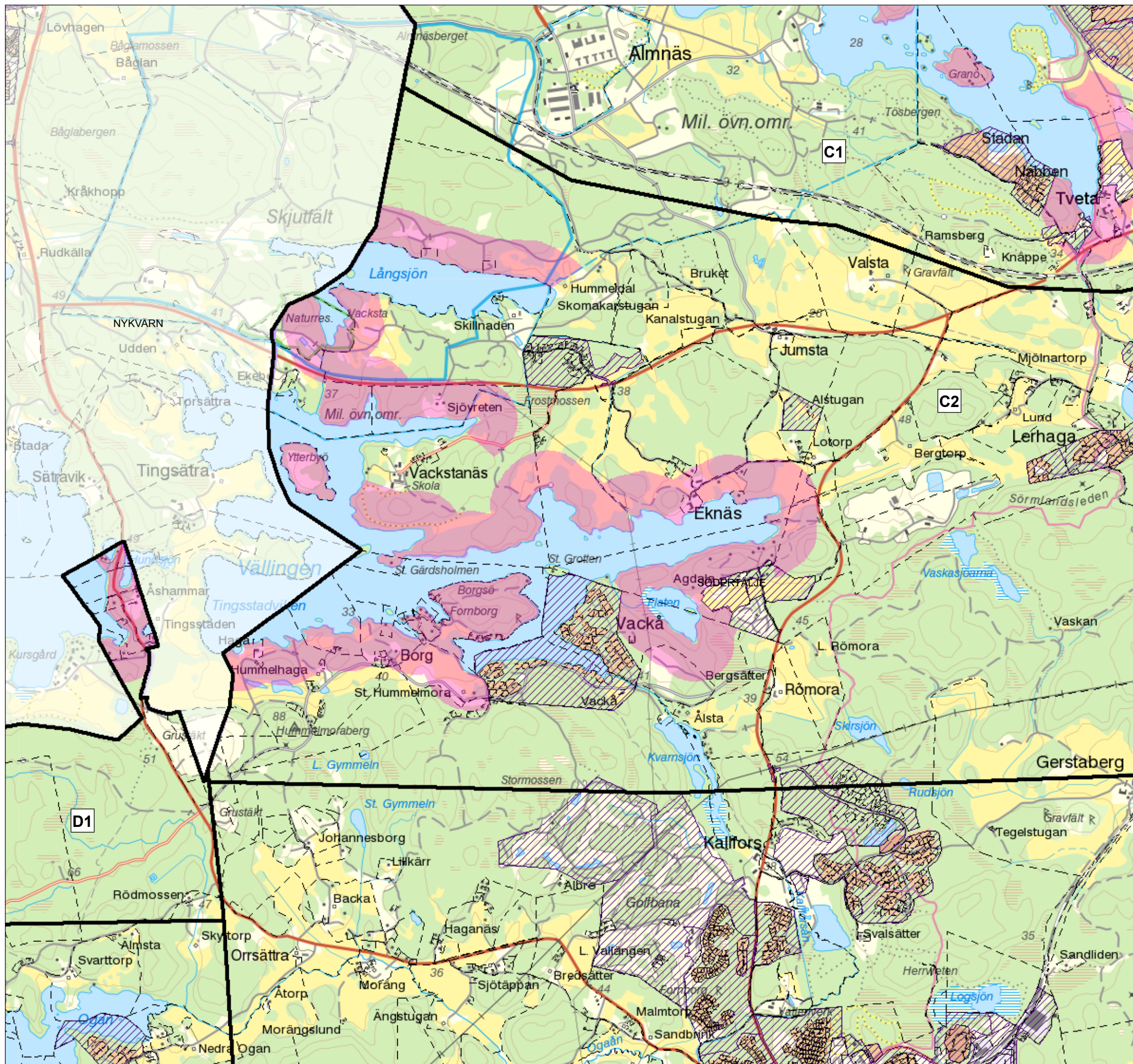
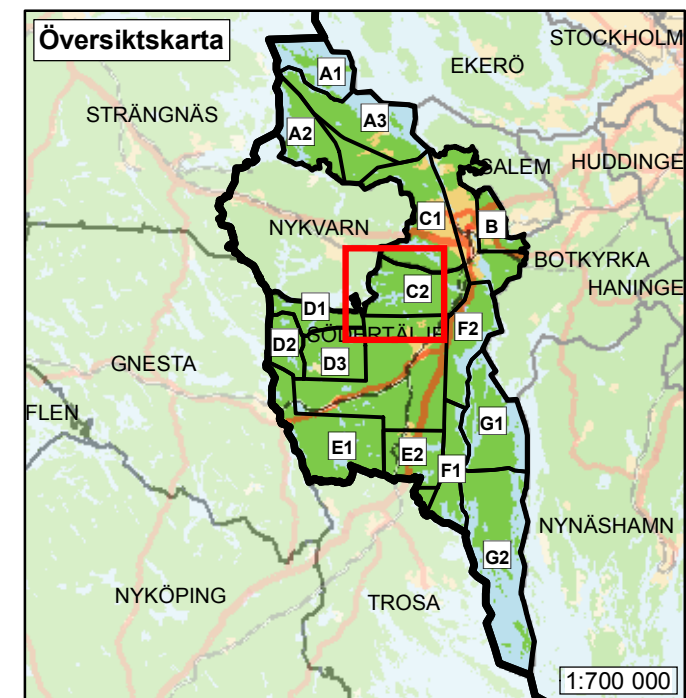
- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

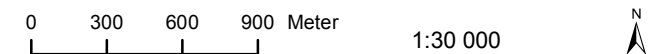

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

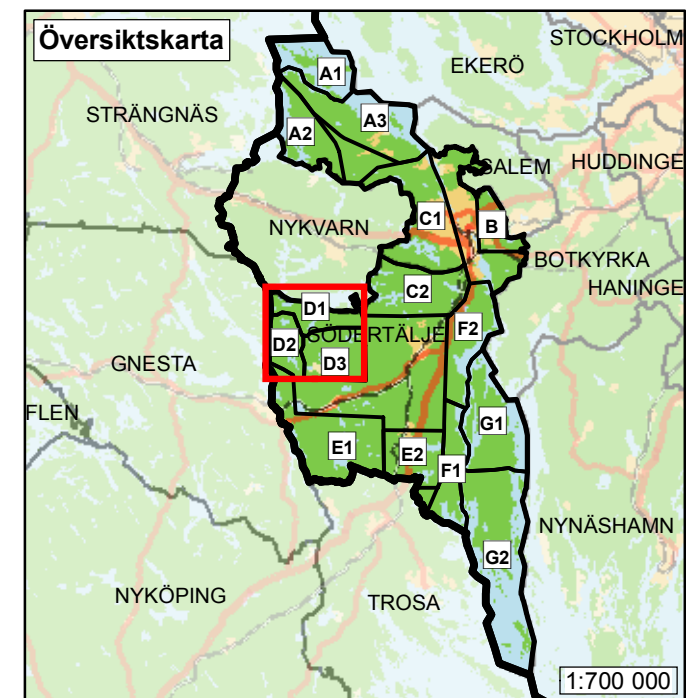
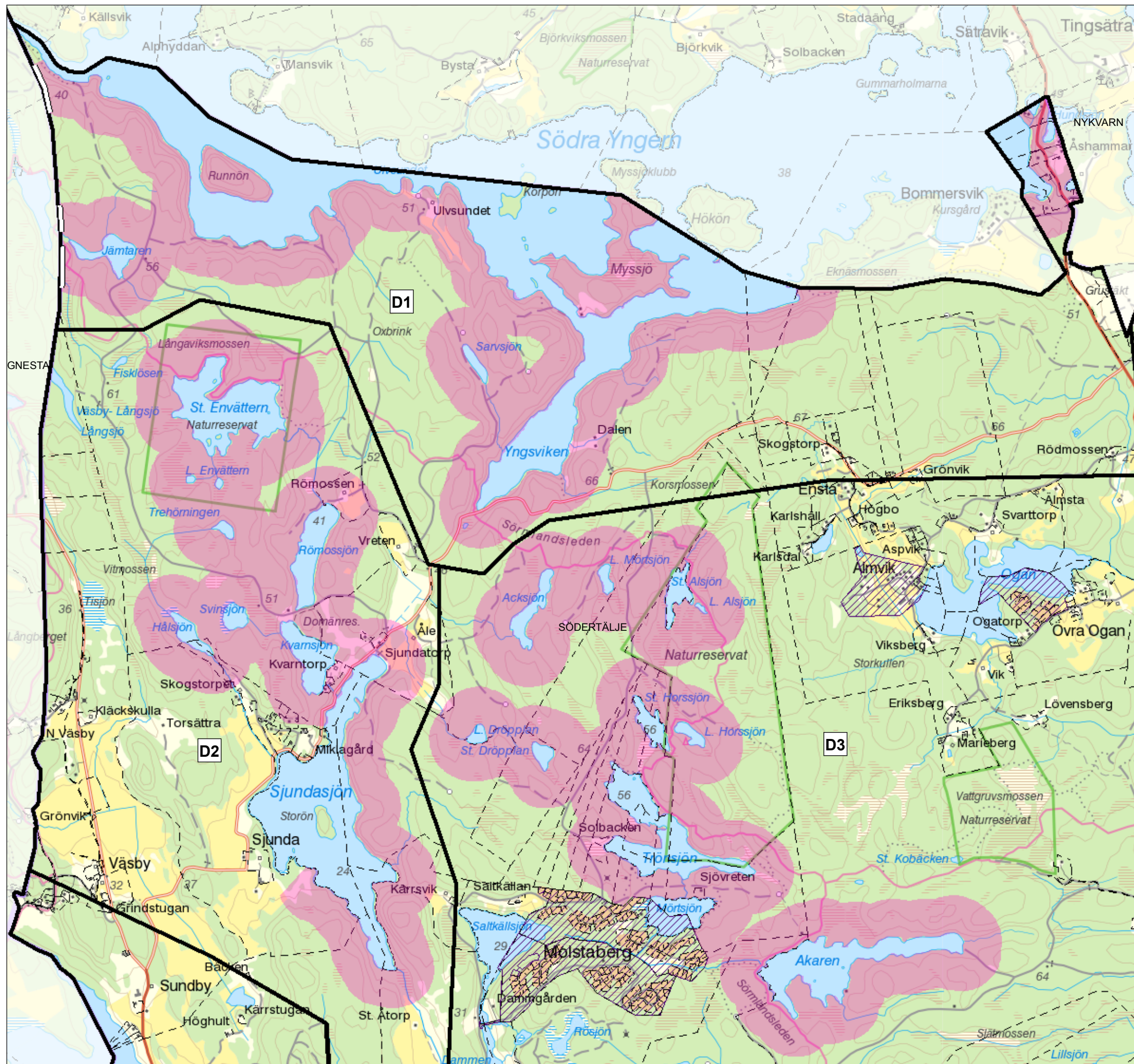
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Utvidgat strandskydd mindre än 300 meter med bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

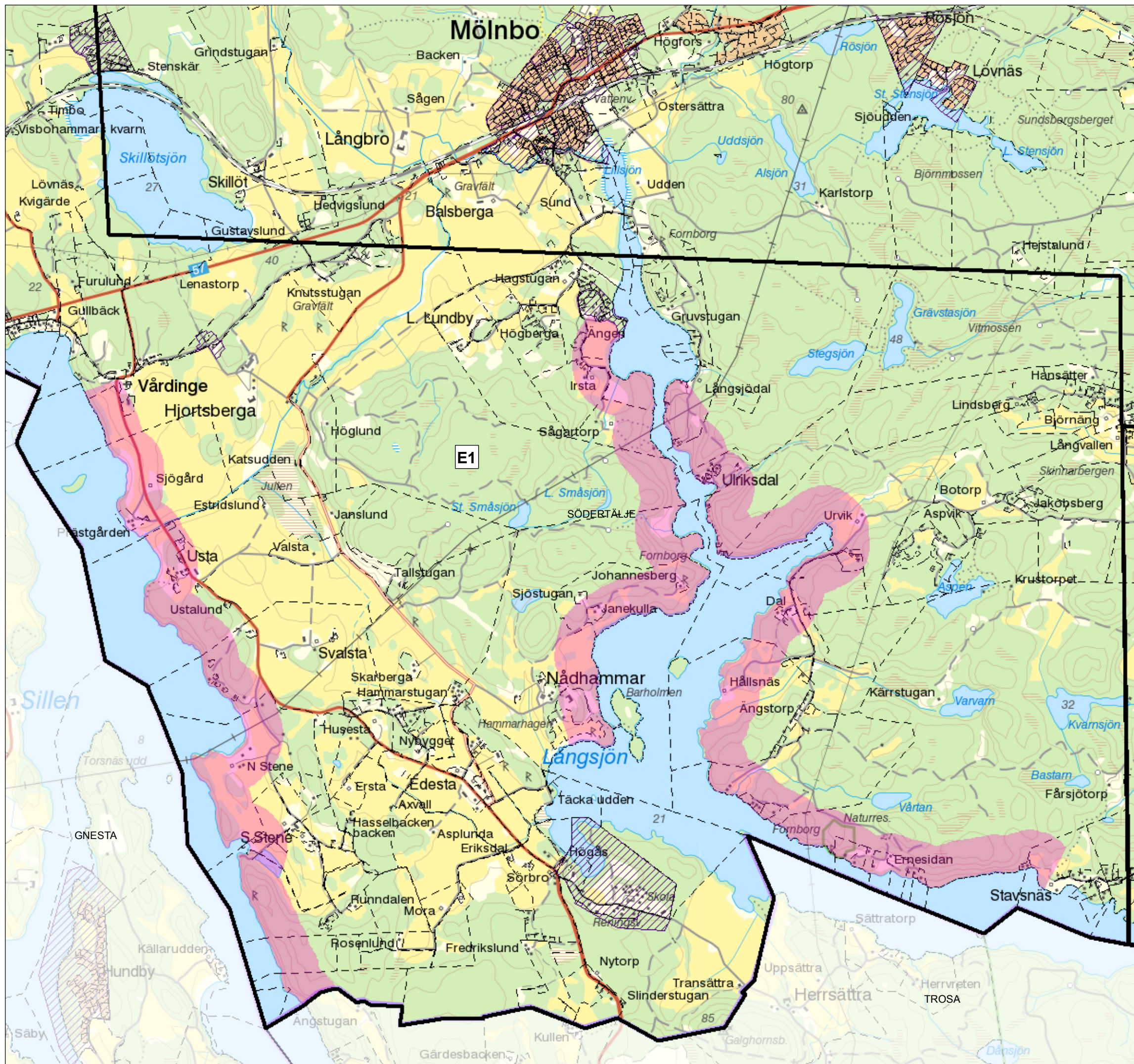
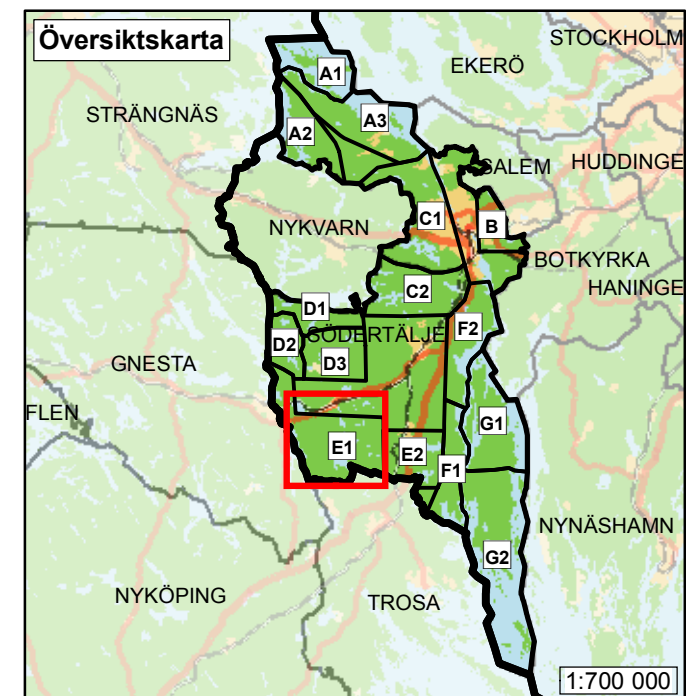
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysninger

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

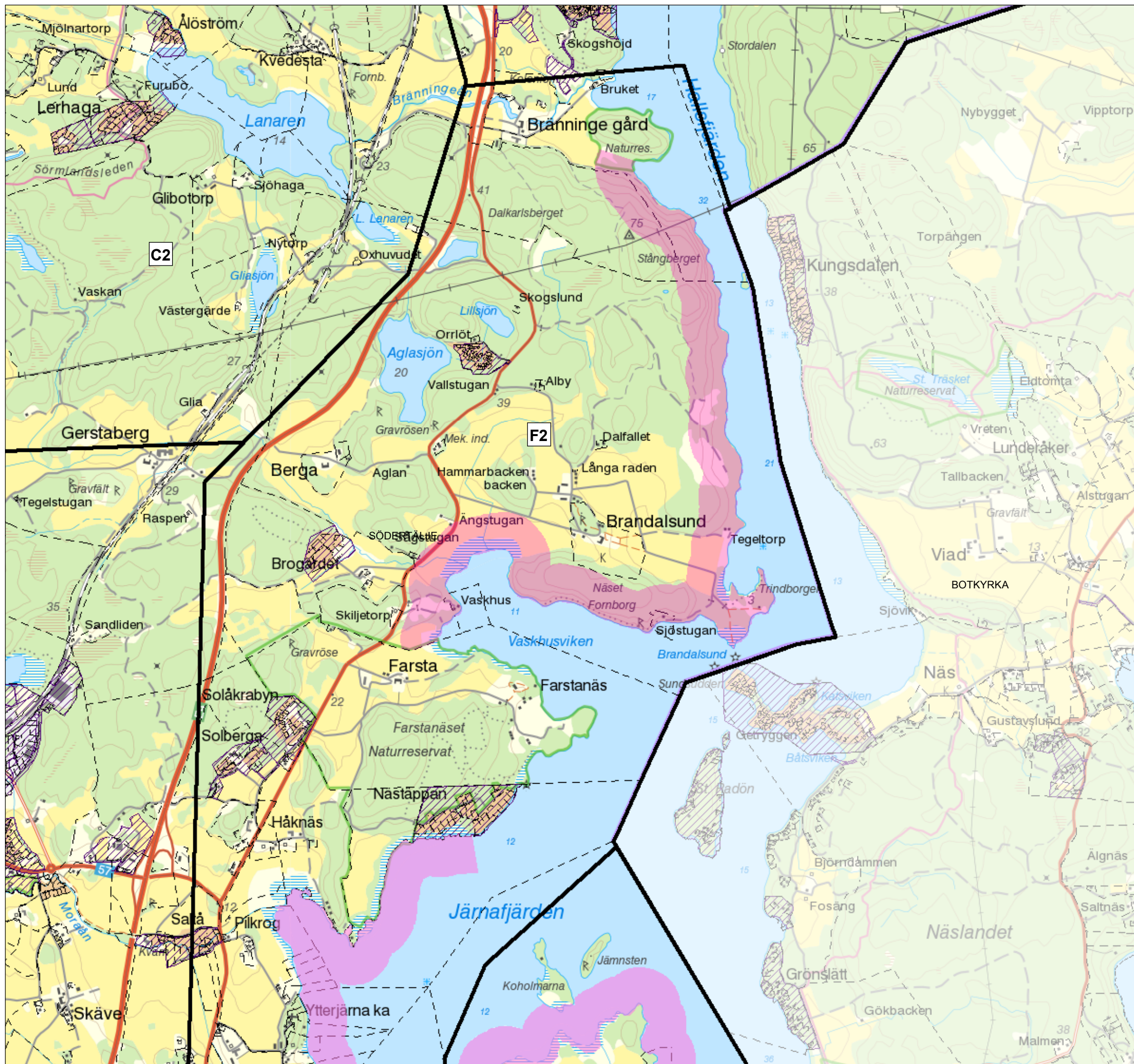
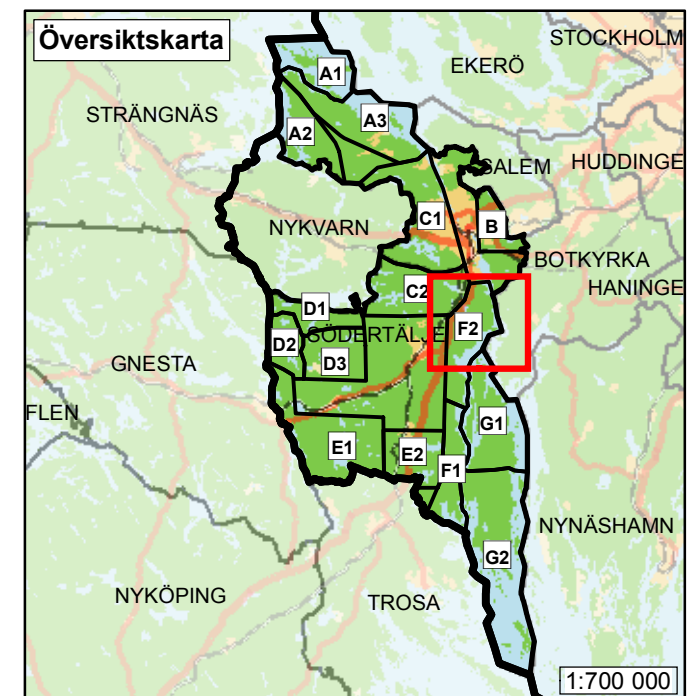
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

Teckenförklaring

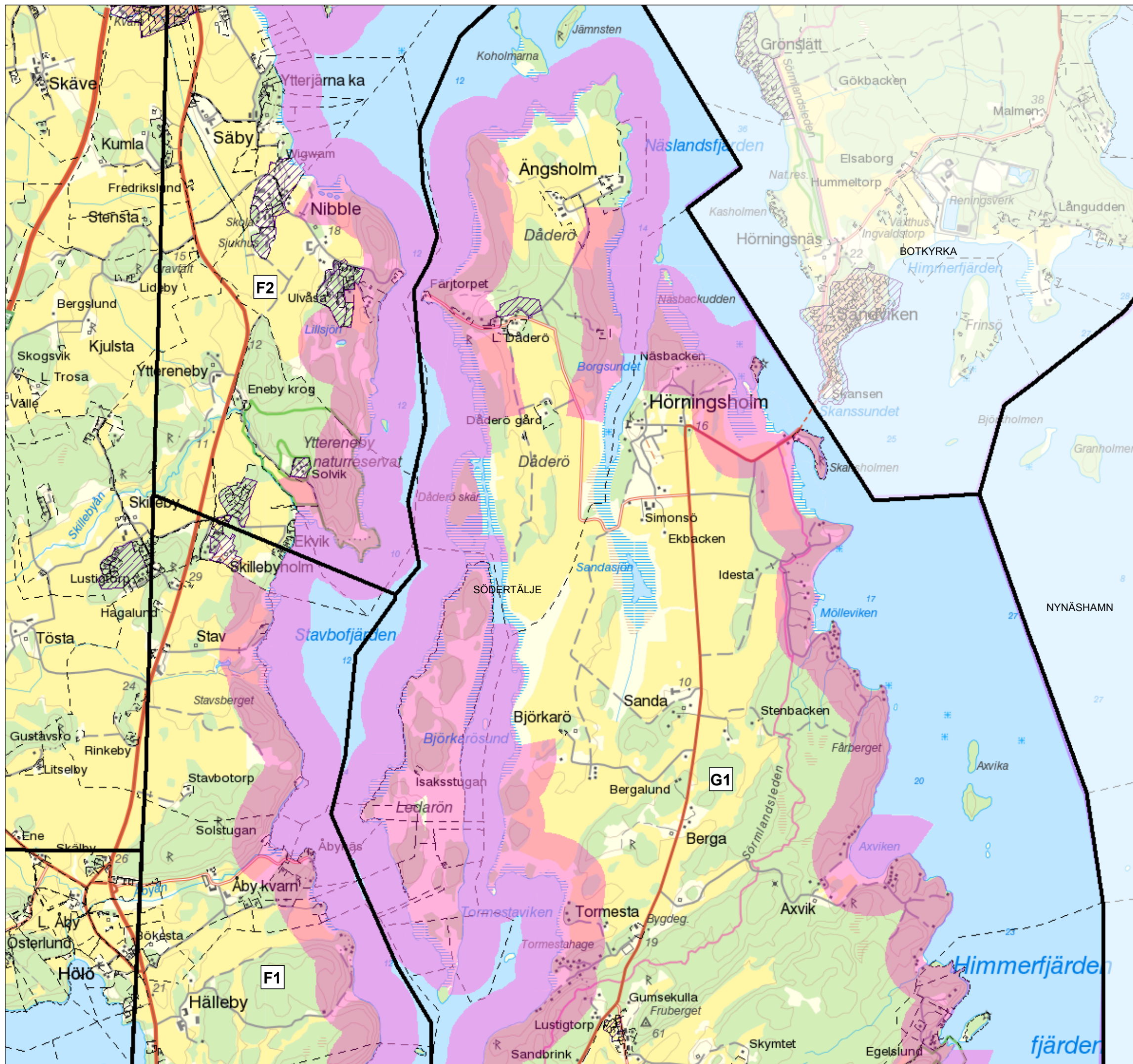
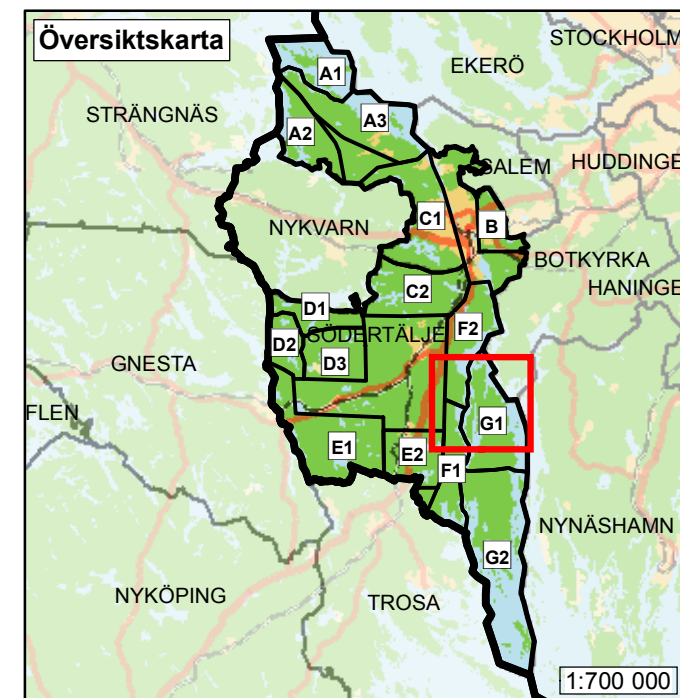
- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

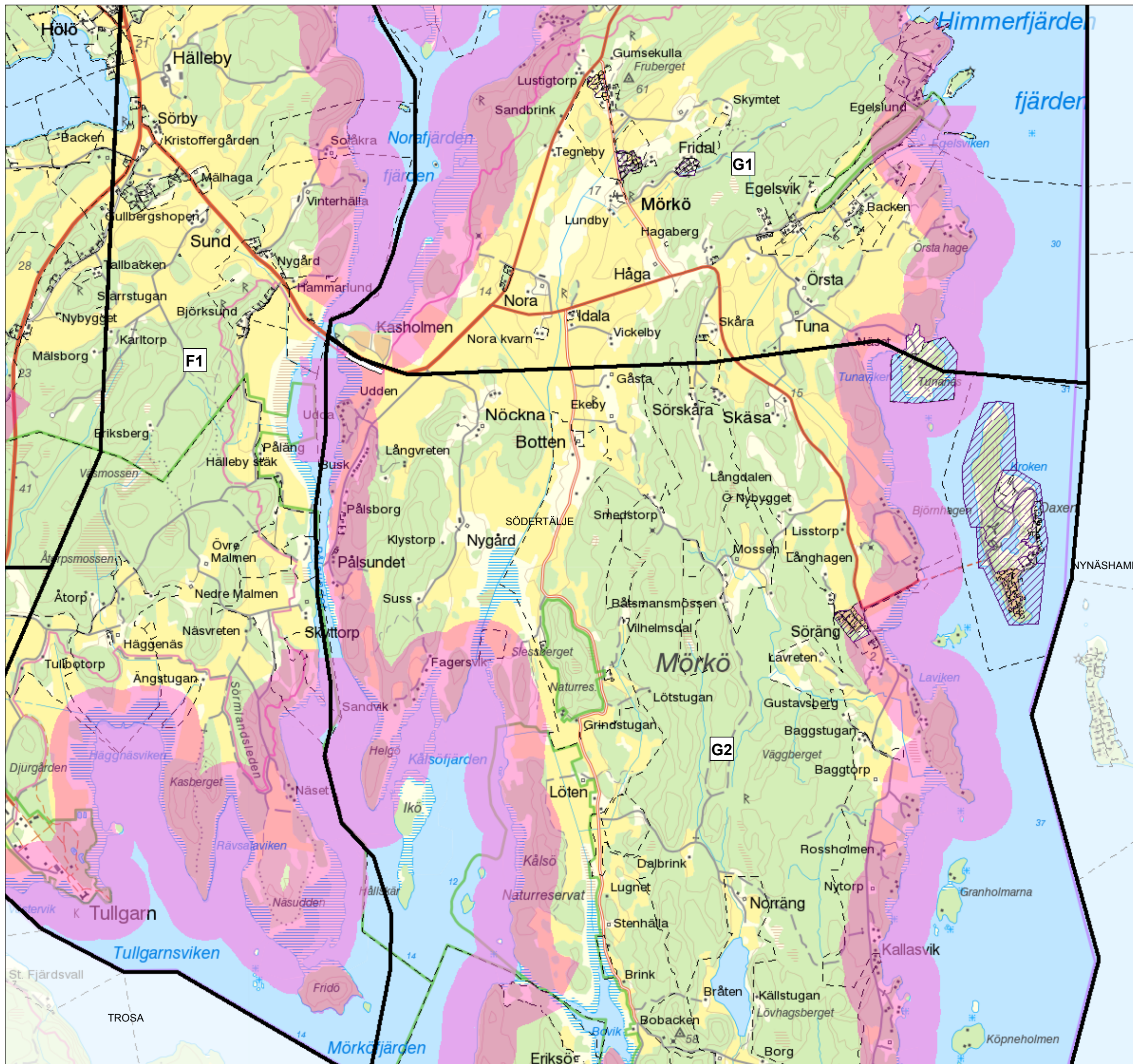
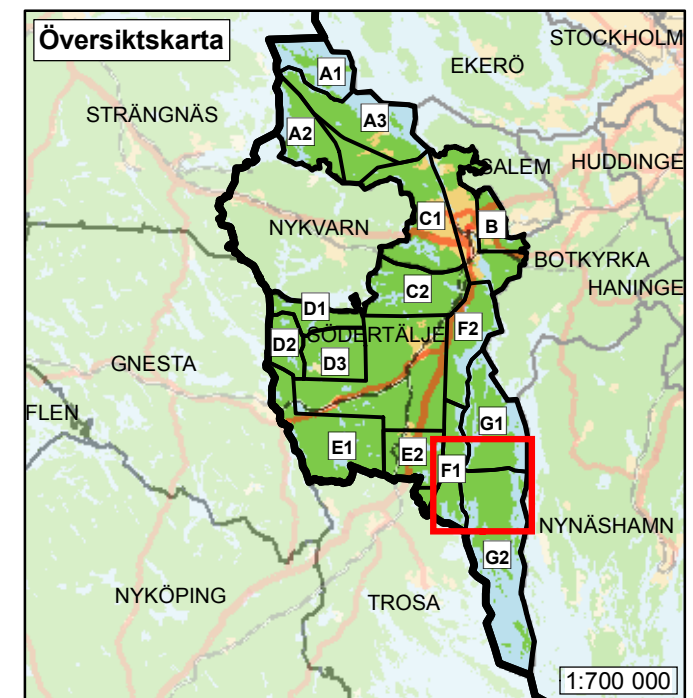
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Utvidgat strandskydd mindre än 300 meter med bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

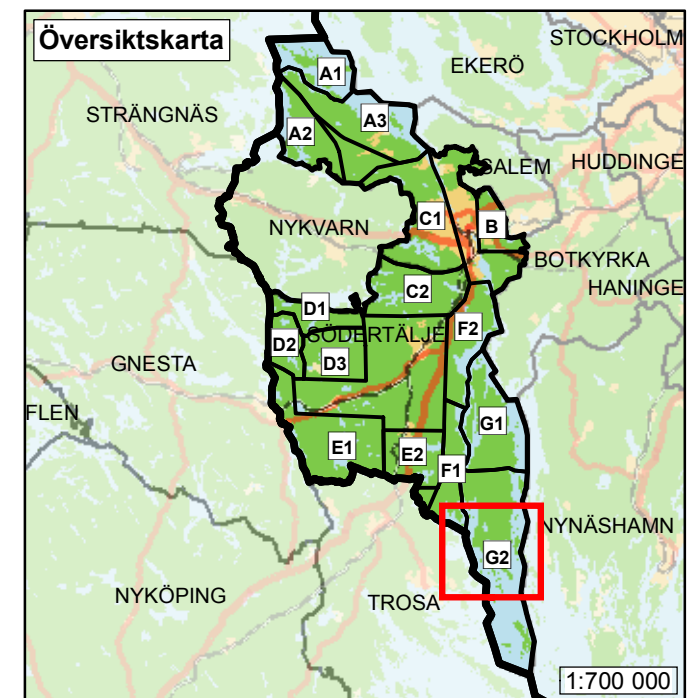
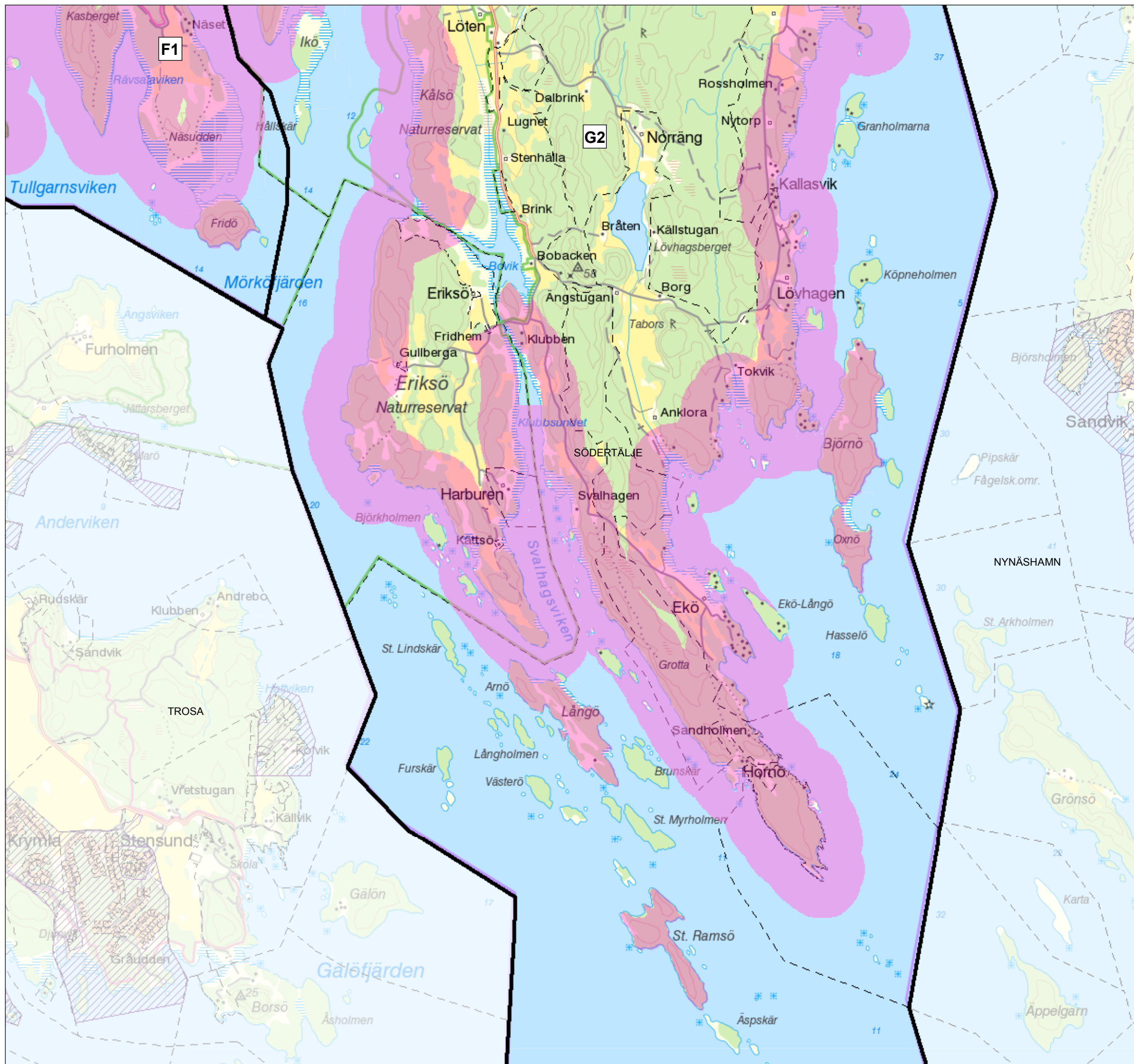
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

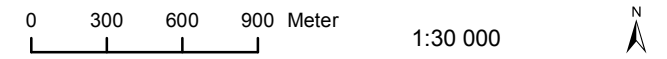

Utvidgat strandskydd i Södertälje kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Södertälje kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39864-2012.

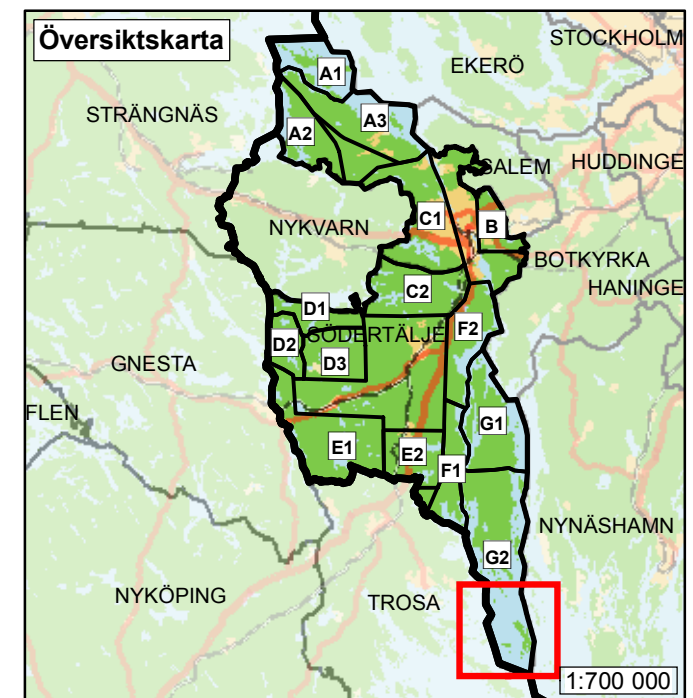
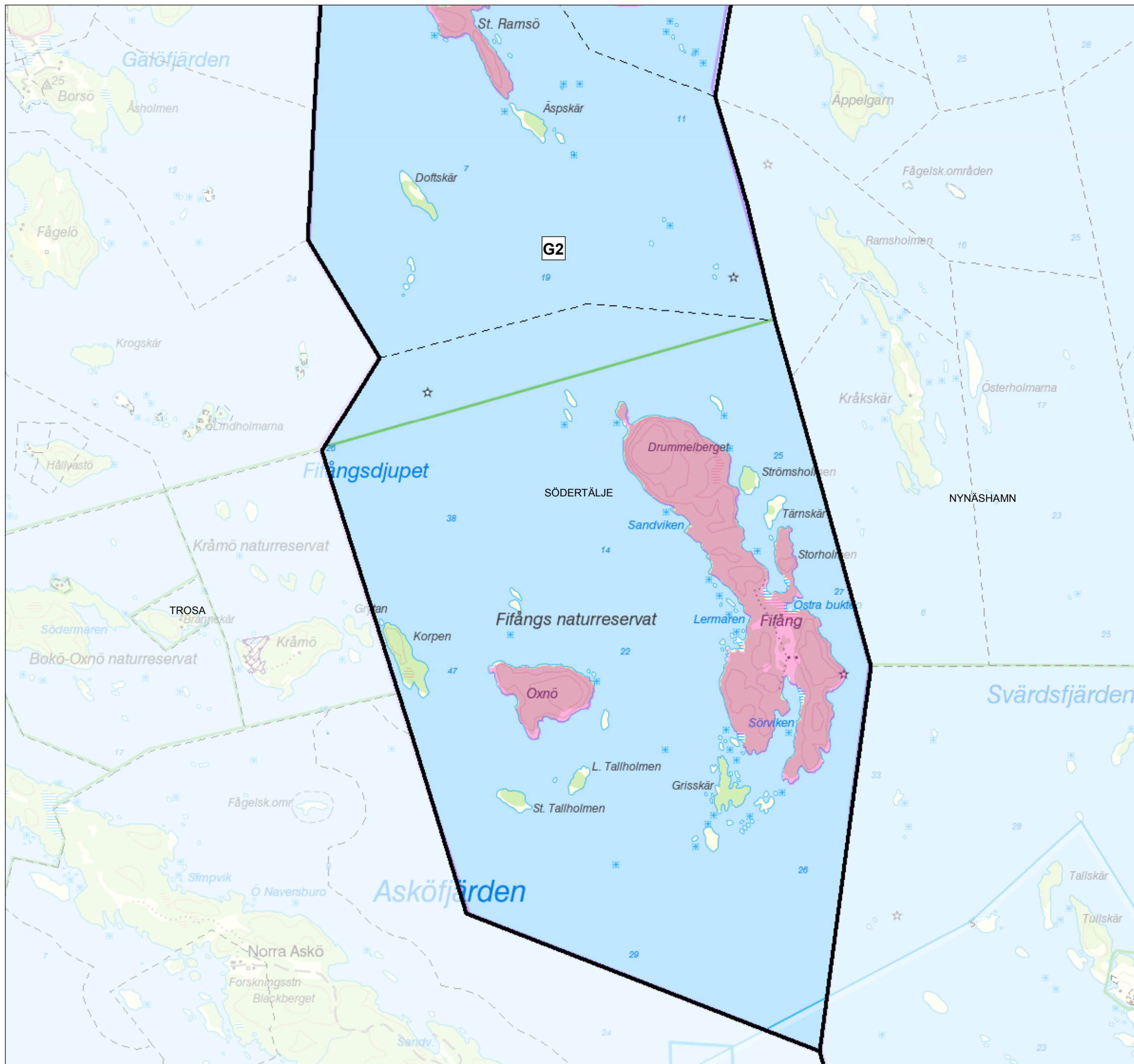
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Södertälje kommun, värdebeskrivningar samt källförteckning

Mälarstranden, värdebeskrivning A1

Hela delområdet ingår i Mälarens öar och strandområden som i sin helhet omfattas av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken (MB) med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärdena. Bestämmelserna syftar till att värna det värdefulla Mälarlandskapet med sina unika natur- och kulturvärden. Det har särskilt stora värden för friluftsliv och turism.

Hela delområdet omfattas också av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § MB (Björkfjärden – Prästfjärdens övärld). Öarna utgör ett omväxlande natur- och kulturlandskap med goda möjligheter till bland annat fiske, båtliv, bad och skridskoåkning. Alla öarna ingår i ett område som har dokumenterat höga naturvärden pga det rika fågellivet och ädellövskogen. Det har även betydelse för friluftsliv och kulturmiljövård. Av kommunens översiktsplan framgår att Ridöskärgården utgör ett större relativt opåverkat mark- och vattenområde som är obetydligt påverkat av exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön.

Med undantag av Köttholmen är öarna en del av den regionala grönstrukturen till följd av deras stora samlade natur-, rekreations- och kulturvärden. Nyckelbiotoper finns på flera öar. De har pekats ut av Skogsstyrelsen. På några utav öarna finns även områden med skyddsvärda träd.

Terrängen på **Ridön** är mjukt kuperad. Ön är främst bevuxen med barrblandskog, men där finns även ädellövskog. Ridön ligger inom ett område som utpekats som regionalt intressant för kulturmiljövården. Skälet är att området visar en lång kontinuitet i bebyggelseutvecklingen och ger en god bild av äldre tiders bostadsskick i den sörmländska skärgården. Ön har ett högt samlat kulturhistoriskt värde enligt en inventering av kulturmiljöer i Södertälje kommun. På den norra sidan av Ridön finns flitigt använda naturhamnar.

Köttholmen består av hållpartier med omväxlande barrskog och lövskog i svackorna. De bästa badmöjligheterna finns i nordväst.

På **Hamnskär** och **Jurstaholm** finns två Natura 2000-områden på vardera ö. Den skyddade betesmarkens värden berättigar till miljöersättning.

Motiv till utvidgat strandskydd inom Mälarstranden, värdebeskrivning A1 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2, 7.

Mälärstranden, värdebeskrivning A2

Hela delområdet ingår i Mälarens öar och strandområden som i sin helhet omfattas av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 2 §§ MB med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärdena. Bestämmelserna syftar till att värna det värdefulla Mälärlandskapet med sina unika natur- och kulturvärden. Det har särskilt stora värden för friluftsliv och turism.

Vid **Herrnäs** har Skogsstyrelsen utpekat nyckelbiotoper i form av lövskogslundar varav någon med grova ädellövträd. Lövskogslundarna är även utpekade som områden med skyddsvärda träd.

Längs den södra delen av aktuellt strandområde ligger **Lövsta**. Parkudden Lövsta är ett naturreservat. Det består bland annat av ädellövskog och ett självföryngrande bestånd med ädelgran. Lövsta är även utpekat som område med skyddsvärda träd. Markerna har restaurerats till ett beteslandskap med friställda grova ekar och strövvänliga stigar. Området har betydelse för friluftslivet. Inom och strax norr om reservatet finns betesmarker med särskilda värden som berättigar till miljöersättning. Lövsta ingår i ett område som utpekats som regionalt intressant för kulturmiljövården. Lövsta herrgård bildar en väl sammanhållen miljö, och i anslutning till gården finns ett flertal fornlämningsmiljöer.

Fynd av rödlistade arter har gjorts inom strandområdena på **Älgö**. På den sydvästra delen av ön finns en nyckelbiotop. Den utgörs av en bergbrant med värdefull kryptogamflora.

Motiv till utvidgat strandskydd inom Mälärstranden, värdebeskrivning A2 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2.

Mälärstranden, värdebeskrivning A3

Hela delområdet ingår i Mälarens öar och strandområden som i sin helhet omfattas av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 2 §§ MB med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärdena. Bestämmelserna syftar till att värna det värdefulla Mälärlandskapet med sina unika natur- och kulturvärden. Det har särskilt stora värden för friluftsliv och turism.

Den norra delen av aktuellt strandområde i **Överenhörna** ligger inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Överenhörna). Värdena ligger i att det inom området finns ett herrgårdslandskap som präglas av 1700-talets anläggningar men har medeltida rötter. Kring Överenhörna kyrka finns ett område med landskapsbildsskydd som berör det aktuella strandområdet.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

I stort sett hela **Notskär** är biotopskyddat. Den skyddade biotopen utgörs av äldre betespräglad barr- och lövskog. Notskär omfattas av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Överenhörna). I kommunens översiktsplan utpekas Notskär som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Mellan **Ekensberg** och **Hammarby** finns inom det aktuella strandområdet ett område med sådana naturvärden att ett naturvårdsavtal för skötsel upprättats mellan markägare och Skogsstyrelsen. Där finns blandad ädellövsskog och mer ordinär lövskog samt hagmark och skogsbetesmark. Vid Ekensberg har Skogsstyrelsen utpekat nyckelbiotoper; dels en ädellövnaturskog och dels en alsumpskog. Kring Ekensberg och Horn finns även flertalet områden med skyddsvärda träd.

Vid **Sandviken** finns ett område av regionalt intresse för kulturmiljövården (Sandviken). Sommarvillorna utgör en bebyggelse som representerar en byggnadsperiod från det sena 1800-talet fram till 1950-talet. Öster om Sandviken finns en nyckelbiotop i form av barnnaturskog.

Ytterligare en nyckelbiotop finns vid **Underås**. Det är en barrskog med värdefull kryptogamflora och rikligt med död ved. Inom strandområdena har fynd av rödlistade arter har gjorts. Vid Underås finns även en badplats. Väster om Underås har kommunen i sin översiktsplan pekat ut ett tätortsnära skogsområde, vari berört strandskyddsområde ingår. Tätortsnära skogsområden beskrivs som kommunägda skogsområden som ligger i närheten av tätorterna och utgör värdefulla rekreationsområden.

Den sydligaste delen av den aktuella strandsträckan, kring **Bastmora**, ligger inom den regionalt utpekade Bornsjökilén. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövården. Landskapet ger inom det aktuella strandskyddsområdet goda förutsättningar för höga upplevelsevården. En friluftsanläggning med motionsspår finns vid Bastmora. Ett större skogsområde kring Bastmora ligger inom den aktuella strandzonen, och det är utpekat som en rekreationsskog i översiktsplanen. Rekreationsskogarna är kommunägda skogsområden med särskild betydelse för friluftslivet. Nyckelbiotopen i närheten av Bastmora består av hållmarksskog med stort inslag av senvuxna träd.

Allmänt finns inom de aktuella strandområdena ett flertal mindre objekt med naturvärden enligt Skogsstyrelsen, men även en hel del fornlämningar.

Motiv till utvidgat strandskydd inom Mälarstranden, värdebeskrivning A3 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 2, 5, 7.

Öster, värdebeskrivning B

Sjörna Tullan, Dånviken och Uttran delas med Salems kommun, och Uttran dessutom med Botkyrka kommun.

Det aktuella strandområdet vid **Tullan** och **Getasjön** ligger inom Bornsjöns naturreservat. Bornsjöområdet är relativt lättillgängligt och ligger inom cykelavstånd för boende i de sydvästra förorterna. Flera vägar och stigar går genom området. Syftet med reservatet är bland annat att bevara ett större oexploaterat storstadsnära område med en levande kulturbygd och varierad natur. Syftet omfattar också att hålla området lätt tillgängligt för den typ av friluftsliv som inte kräver särskilda anläggningar. Tullan och Getasjön ligger inom ett vattenskyddsområde, och inom ett smalt parti av den regionalt utpekade Bornsjökilen. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. Vid Tullan finns en badplats.

Även den östra delen av **Glasbergasjön** samt **Dånvikens** och **Uttrans** aktuella strandområden ligger inom Bornsjökilen. Landskapet ger goda förutsättningar för höga upplevelsevärden. De aktuella strandområdena ligger inom ett utpekad grönt svagt samband i kilen. De gröna svaga sambanden är smala partier som är avgörande för att binda samman de gröna kilarna och värdekärnorna i syfte att säkra rekreationsstråk, skapa tillgång till större strövområden och upprätthålla ekologiska spridningssamband.

Några strandnära skogsområden vid Uttran och Glasbergasjön är utpekade som rekreationsskogar i översiktsplanen. Rekreationsskogarna är kommunägda skogsområden med särskild betydelse för friluftslivet. Norr om Glasbergasjön finns en å- eller bäckmiljö som utgör ett objekt med naturvärden enligt Skogsstyrelsen.

Glasbergasjön, Dånviken och Uttran ingår alla i ett område som utpekats som regionalt intressant för kulturmiljövärden (Glasberga och Gärtuna). Detta då det bland annat är ett rikt kulturhistoriskt område med ovanlig fornlämningsstäthet.

Förbi Törnebacka vid Uttran passerar Sörmlandsleden genom det aktuella strandområdet.

Motiv till utvidgat strandskydd inom öster, värdebeskrivning B (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 5, 6.

Väster, värdebeskrivning C1

Bårsjön delas av Södertälje och Nykvarns kommuner. Länsstyrelsen har uppmärksammat de strandnära landområdena vid Bårsjön då de har höga värden. I

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

förslaget till ny översiktsplan för Nykvarns kommun föreslås strandskyddet utvidgas inom Nykvarns del av sjön. Enligt översiktsplanen för Södertälje kommun ligger Bårsjön inom ett stort relativt opåverkat markområde. Området hyser miljöer som är av betydelse för skogslevande djur, växter och svampar. För det rörliga friluftslivet utgör området ett omtyckt utflyktsmål för vandringar, bär- och svamp-plockning m.m. Aktuella strandområden omfattas delvis av Bårsjöns naturreservat. Reservatet utgörs av ett skogs- och våtmarksområde. Sjön täcks till stora delar av flytbladsvegetation och gungfly. Resterande delar av reservatet utgörs av artrika våtmarker och sumpskogsområden. Tack vare underliggande jordlager med kalkförekomster finns särskild flora i området, liksom en mängd ovanliga- och rödlistade arter. Strandområdena ligger också delvis inom ett Natura 2000-område, och inom den regionalt utpekade Bornsjökilens. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. Enligt den nationella våtmarksinventeringen har området mycket höga naturvärden.

Malmsjön delas av Södertälje och Nykvarns kommuner. Den är en grund, mycket näringsfattig klarvattensjö. Intilliggande marker domineras av barrskog. De aktuella strandområdena vid sjön inom Södertälje kommun ligger inom den regionalt utpekade Bornsjökilens. De ligger även inom områden som är utpekade som rekreationsskogar i översiktsplanen. Rekreationsskogarna är kommunägda skogsområden med särskild betydelse för friluftslivet. Västra Malmsjön ligger inom samma stora relativt opåverkade markområde som Bårsjön, enligt kommunens översiktsplan. Malmsjön har dokumenterat höga naturvärden pga sitt rena vatten samt sitt intressanta växt- och djurliv. Den används för fiske och det finns en populär badplats på dess norra sida. Sjön och de omgivande stränderna ligger inom ett vattenskyddsområde.

Måsnaren delas också av Södertälje och Nykvarns kommuner. En del av de aktuella strandområdena längs Måsnarens nordöstra del ingår även de i Bornsjökilens. Landskapet ger goda förutsättningar för höga upplevelsevärden. Stränderna norr om sjön ligger inom ett utpekat grönt svagt samband i kilen. De gröna svaga sambanden är smala partier som är avgörande för att binda samman de gröna kilarna och värdekärnorna i syfte att säkra rekreativstråk, skapa tillgång till större strövområden och upprätthålla ekologiska spridningssamband.

Måsnaren är omgiven av ett varierat skogs- och åkerlandskap. Runt sjön finns bland annat badplatser, koloniområden, bostäder, stugområden, vandrarhem, ett före detta militärt övningsområde och en campingplats. Omkring 20 000-30 000 människor bor i sjöns närhet. Den är relativt hårt belastad av gödande och eventuellt giftiga ämnen. Vattnet är ganska grumligt men det finns gott om fisk. Flera skogsområden inom de aktuella strandskyddsområdena är utpekade som rekreationsskogar i kommunens översiktsplan. Runt Måsnaren går Måsnarenleden som berör aktuella strandområden i vissa delar. Sjön är populär för bland andra kanotister, och för olika vintersporter. Vissa strandområden i sjöns sydöstra del vid Tveta ingår i ett område som utpekats som regionalt intressant för

kulturmiljövården (Tveta). Bygden är gammal och det finns många fornfynd. Här ligger också Tveta friluftsgård med anslutande frilufts- och rekreationsområde med motionsspår. I det aktuella strandområdet vid Tveta finns även områden med skyddsvärda träd.

Den nordliga delen av Måsnaren, **Lilla Måsnaren**, utgör en bra häcknings- och rastplats för fågel. Vegetationen utmed stränderna består bitvis av kraftiga vassbälten. Det finns ett avsnitt med äldre skog, 60-100 år, samt en golfbana inom det strandskyddade området längs dess östra sida. Skogen runt sjön utgör rekreationsskog, enligt översiktsplanen. Strandområdena ingår i samma vattenskyddsområde som stränderna kring Malmsjön.

Motiv till utvidgat strandskydd inom väster, värdebeskrivning C1 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 5, 6.

Väster, värdebeskrivning C2

Vid sjön **Lanaren**, öster om Lerhaga, finns en barrblandskog med urskogsartade bestånd av barrträd som är både ett Natura 2000-område och är biotopskyddad. Även vid Kvedesta finns inom det aktuella strandområdet en del av ett Natura 2000- och biotopskyddsområde. Här rör det sig om en äldre åsbarrskog/tallskog.

En större del av **Långsjön** ligger i Södertälje kommun, medan den övriga delen ligger i Nykvarns kommun. I Nykvarns förslag till ny översiktsplan föreslås strandskyddet utvidgas för kommunens del av sjön. Södertälje kommun önskar att strandskyddet utvidgas för de norra och sydvästra delarna av Långsjön. Strandområdena kring Långsjön ligger inom Bornsjökilen, och söder om sjön ligger de delvis inom Vackstaskogens naturreservat. Reservatet är variationsrikt. Där finns bland annat gott om gammal asp som har höga naturvärden. Dessa trädområden är även utpekade som skyddsvärda. Det finns flera grusvägar och stigar i området. Inom strandområdet återfinns också flera fornlämningar. Även i norr finns fornlämningar. Därutöver har Skogsstyrelsen utpekat ett flertal objekt med naturvärden samt en nyckelbiotop.

Strandområdena kring **Vällingen** ingår i den regionalt utpekade Bornsjökilen. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövården. Områdena vid Hummelhaga, på sjöns södra sida, ligger inom den gröna kilens värdekärna. Vid Hummelhaga finns en betad öppen hagmark med delvis mycket rik flora, och med spridda träd och buskar. Marken har höga värden enligt Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering. Öster om Hummelhaga finns en nyckelbiotop i form av en ädellövskog samt ett område med skyddsvärda träd.

Ett skogsområde inom de aktuella strandskyddsområdena nära Agdala är utpekat som en rekreationsskog i kommunens översiktsplan. Rekreationsskogar är kommunägda skogsområden med särskild betydelse för friluftslivet. Väster om

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

Eknäs, samt mot nordväst vid Sjövreten, finns flera objekt med naturvärden enligt Skogsstyrelsen som delvis även är utpekade som områden med skyddsvärda träd. Enligt en inventering av kulturmiljöer i Södertälje kommun ingår strandskyddsområdena kring Eknäs i den kommunala kulturmiljöns närmiljö. Miljön har sammantaget ett högt byggnadshistoriskt värde.

Vällingens mest strandnära partier ingår i ett vattenskyddsområde.

Inom delområdets aktuella strandområden förekommer flera fornlämningar, och då främst vid Kvedesta (Lanaren) och Borg och Eknäs (Vällingen).

Motiv till utvidgat strandskydd inom väster, värdebeskrivning C2 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 5.

Yngernområdet, värdebeskrivning D1

Sjön **Yngern** delas av Nykvarns, Södertälje och Gnesta kommuner. Den är en näringsfattig skogssjö med mycket klart vatten. Omgivande marker utgörs huvudsakligen av mycket kuperad skogsmark och området är relativt oexploaterat. Barr- och blandskogar avbryts av hållmarker och rikligt med myrar. Stora delar av Yngerns, **Jämtarens** och **Sarvsjöns** aktuella strandområden omfattas av ett område av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB (Yngernområdet). Värdena, som är mycket höga, beror på den goda vattenkvaliteten och sjöns storlek, variation och ostördhet, men också på det rika och delvis sällsynta växt- och djurlivet både på land och i vattnet. Fynd av rödlistade arter har gjorts inom strandområdena. Särskilt höga värden har bland annat Turingeåsen (geovetenskapliga värden) och Yngerns öar (gammal skog). Sjön är även värdefull för friluftslivet och ger bland annat möjligheter till bad, paddling, strövande och bär- och svampplockning. Yngern är utpekad som värdekärna i Bornsjökilen inom ramen för den regionala grönstrukturen. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden.

I stort sett hela delområdets aktuella strandområden ligger inom ett område som i kommunens översiktsplan utpekats som ett stort relativt opåverkat markområde som endast är obetydligt påverkat av exploateringar såsom bebyggelse och vägar. Området hyser miljöer som är av betydelse för skogslevande djur, växter och svampar. För det rörliga friluftslivet utgör området ett omtyckt utflyktsmål. I översiktsplanen utpekats också Yngern som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Flertalet nyckelbiotoper har inom delområdet utpekats av Skogsstyrelsen, och då främst vid Yngern och Jämtaren. Längs Yngerns stränder förekommer även objekt med naturvärden.

Turingeåsen, vid Yngerns östra sida, ingår i ett område som utpekats som regionalt intressant för kulturmiljövärden (Vällingen – Bommersvik). Den

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

kulturhistoriska miljön utgörs av ett fint samspel mellan en lång förhistorisk utveckling, från istiden fram till dagens bebyggelse med herrgårdarna Tingsåtra och Bommersvik. Följaktligen finns också en del fornlämningar inom området.

Motiv till utvidgat strandskydd inom Yngernområdet, värdebeskrivning D1 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 2, 5, 7.

Yngernområdet, värdebeskrivning D2

Till övervägande del ligger de aktuella strandområdena inom ett område som i kommunens översiktsplan utpekats som ett stort relativt opåverkat markområde som endast är obetydligt påverkat av exploateringar såsom bebyggelse och vägar. Området hyser miljöer som är av betydelse för skogslevande djur, växter och svampar. För det rörliga friluftslivet utgör området ett omtyckt utflyktsmål.

Stora Envättern, och flera av de övriga strandskyddsområdena, är skyddade som dels Natura 2000-område och dels som naturreservat. Stora Envättern är en näringsfattig och förhållandevis opåverkad skogssjö med högt naturvärde. Runt sjön finns mycket värdefull naturskog som hyser skyddsvärda växter och djur, bland annat flera hotade arter. I området finns också våtmarker. Området är naturskönt och har betydelse för det rörliga friluftslivet. Genom naturreservatet går Sörmlandsleden. Inom de aktuella strandskyddsområdena vid Stora Envättern, men utanför reservatsgränserna, finns nyckelbiotoper som utpekats av Skogsstyrelsen. Sjön och dess strandområde omfattas av ett område av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB (Yngernområdet). Värdena är mycket höga, bland annat pga områdets rika och delvis sällsynta växt- och djurliv både på land och i vattnet. Området ligger inom den regionala grönstrukturen, och då inom Bornsjökilens värdekärna. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden.

Sydost om **Hålsjön** finns en gammal tallskog som är en nyckelbiotop.

Nordost om **Sjundasjön** ligger Åle gård i vars närhet det finns en hage på stenbundna och vackert kulliga marker. Tillsammans med näraliggande marker har området i Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering bedömts ha höga värden genom den hävdgynnade växtligheten. Betes- och slättermarkerna har sådana särskilda värden att de berättigar till miljöersättning. Nära Åle gård finns även en betesmark med en fin torpmiljörest.

Inom det aktuella strandområdet öster om Sjundasjön finns en äldre naturskogsartad granskog som är biotopskyddad. Skogsstyrelsen har också utpekats en barrskog till nyckelbiotop, och längre söderut ligger ett par objekt med naturvärden, varav en sumpskog i sjöns ände. Denna sumpskog har bedömts ha höga naturvärden i den nationella våtmarksinventeringen. Just den södra delen av Sjundasjön ingår i ett område (Sjunda-Dankan-Saltkällan) som har dokumenterat

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

höga naturvärden, främst genom den rika, kalkpåverkade vegetationen i skogs- och våtmarkerna. Området är kraftigt kuperat, och utmärkande för det är växlingen mellan karga höga partier och frodiga lägre partier.

Inom strandområdet öster om **Römossjön** ligger en fornlämning i form av en fornborg. I förslaget till översiktsplan utpekas den lilla **Svinsjön** som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Motiv till utvidgat strandskydd inom Yngernområdet, värdebeskrivning D2 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 5, 7.

Yngernområdet, värdebeskrivning D3

Den större delen av de aktuella strandområdena ligger inom ett område som i kommunens översiktsplan utpekas som ett stort relativt opåverkat skogsområde som endast är obetydligt påverkat av exploateringar såsom bebyggelse och vägar. Området hyser miljöer som är av betydelse för skogslevande djur, växter och svampar. För det rörliga friluftslivet utgör området ett omtyckt utflyktsmål. I översiktsplanen utpekas också flera av sjöarna ut som ekologiskt särskilt känsliga områden.

De aktuella strandområdena kring **Stora Alsjön, Lilla Alsjön, Stora Horssjön, Lilla Horssjön** samt **Trönsjön** ligger helt eller delvis inom naturreservatet vid namn Stora Alsjön. En stor del av reservatet utgör även ett Natura 2000-område. Stora Alsjöns naturreservat består av ett omväxlande skogs- och myrområde som har vildmarkskaraktär. Skogen i reservatet är till största delen gammal naturskog som inte har påverkats av modernt skogsbruk. Därför finns många växt- och djurarter som bara finns i gammal skog med rikligt med död ved och gamla grova träd. I skogarna finns en stor mängd rödlistade arter, särskilt många ovanliga svampar. Stora Alsjön, Lilla Alsjön, Lilla Horssjön och Trönsjön är näringsfattiga sjöar. Området är av stort värde för friluftslivet och erbjuder fina möjligheter till vandringar och naturupplevelser. Sörmlandsleden passerar genom flera av strandområdena kring delområdets sjöar.

Väster om reservatet ligger **Lilla Mörtsjön** respektive **Acksjön**. Inom det strandskyddade området för sjöarna har Skogsstyrelsen utpekat en barrskog med värdefull kryptogamflora som nyckelbiotop. Vid Lilla Mörtsjön har samma myndighet också utpekat en lövsumpskog med naturvärden, och vid den näraliggande **Lilla Dröpplan** finns en barrblandskog med naturvärden.

Väster om orten Vik, vid sjön **Ogan**, ligger inom det aktuella strandområdet delar av två nyckelbiotoper: hällmarksskog med stort inslag av senvuxna träd och rikligt med död ved, samt barrskog med rik hänslavs förekomst, värdefull kryptogamflora samt med stort inslag av senvuxna träd. I Ogans östra del finns en del av ett objekt med naturvärde i form av en lövskog.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

Enligt en inventering av kulturmiljöer i Södertälje kommun ingår en stor del av de aktuella strandområdena kring Ogan i den kommunala kulturmiljöns närmiljö. Områdets mångfacetterade historik ger det ett intressant kulturhistoriskt och miljöskapande värde.

Inom strandområdet vid Trönsjön och **Akaren** ligger en äldre naturskogsartad barrblandskog som är skyddad som ett biotopskyddsområde. Norr om Akaren finns en våtmark som består av ett större sumpskogsparti samt en svagt välvd mosse. Våtmarken utpekas i den nationella våtmarksinventeringen där den bedömts ha högt naturvärde. Längs strandområdena vid den södra och östra delen av Akaren finns nyckelbiotoper. Två av dem består av barrskog/granskog med värdefull kryptogam- och kärlväxtflora och en av dem är en gammal gransumpskog. I samma område finns också flera objekt med naturvärden, enligt Skogsstyrelsen. Ett antal fynd av rödlistade arter har gjorts inom strandområdena.

De aktuella strandområdena söder om Ogan samt öster om Akaren ingår i ett område som utpekats som regionalt intressant för kulturmiljövården (Järna gruvor). Gruvhantering har tidvis bedrivits i området mellan mitten av 1600-talet till mitten av 1900-talet., och det finns rester av hanteringen i skog och mark.

Motiv till utvidgat strandskydd inom Yngernområdet, värdebeskrivning D3 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 5, 7.

Hölö-området, värdebeskrivning E1

Frösjön delas mellan Södertälje och Gnesta kommuner. Sjön är en grund slättlandssjö som är ganska artrik. Vid Tellstugan i norr berörs det aktuella strandområdet av en stor alsumpskog med ett stort vassområde. Enligt den nationella våtmarksinventeringen har våtmarken ett mycket högt naturvärde. De höga naturvärdena är främst knutna till sumpskogen som är stor och relativt opåverkad. Enligt en inventering av kulturmiljöer i Södertälje kommun ingår strandskyddsområdena kring Näsby i den kommunala kulturmiljöns närmiljö. Miljön har en stor betydelse för det av stora egendomar formade kulturlandskapet i denna del av socknen.

Den sydligaste delen av det aktuella strandområdet längs Frösjön omfattas av en del av ett vattenskyddsområde.

Sjön **Sillen** delas mellan Södertälje, Gnesta och Trosa kommuner. Det är en ganska artrik sprickdalssjö med dåligt siktdjup. Inom strandområdet vid Sjögård finns strandängar som omfattas av ett Natura 2000-område. I stort sett alla de aktuella strandområdena ligger inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Vårdinge). Området utgör ett kulturlandskap med kontinuitet sedan förhistorisk tid och dominerande sätierier

från 1500- och 1600-talen. Det är en rik fornlämningsmiljö och ett herrgårdslandskap.

Det aktuella strandområdet längs Sillen ligger inom ett område (Vårdinge - Stene) som har dokumenterat höga naturvärden, främst genom den ovanligt artrika växtligheten. Det är ett kuperat område präglad av barrblandskog med hållmarkstallskog på höjderna. Kalkberggrund förekommer och vegetationen är rik. Vissa torrbackars långa kontinuitet i betesdrift har givit höga värden i den örtrika floran. Kulturmiljön bidrar också till det höga värdet. Vid Sjögård, Usta och Stene finns ängs- och betesmarker med höga värden enligt Jordbruksverket. Markerna har särskilda värden som berättigar till miljöersättning. I de aktuella strandområdena kring Sjögård och Usta finns även områden med skyddsvärda träd.

Det ligger ett litet vattenskyddsområde inom den sydligaste delen av strandområdet.

Långsjön delas mellan Södertälje och Trosa kommuner. Sjön omges av förkastningsberg och har på många ställen mycket branta stränder. Omgivningen består till största delen av barrskog och hållmarker. Sjön är en näringsfattig klarvattensjö med mycket god vattenkvalitet. Andelen hotade och sällsynta arter i sjön är förhållandevis hög. I nordost ligger det lilla naturreservatet Grottberget. Själva Grottberget är en markant bergklack som brant stupar ut mot sjön. Vid bergfoten bildar stora stenblock "grottor". Inom reservatet växer hundraårig luckig barrskog, mycket hassel på vissa platser, och en del gamla ekar. Flera rödlistade arter - svampar, lavar, mossor och insekter - är funna. Området omfattas även av Natura 2000.

Vid Ernesidan finns lövträdsrik barrskog som enligt Skogsstyrelsen har naturvärden. Väster om Stavsnäs växer en granskog på en bergbrant i blockrik terräng. Den har rikligt med döda träd och högstubbar och där finns värdefull kryptogamflora. Området är biotopskyddat.

De aktuella strandskyddsområdena vid Långsjön ligger till övervägande del inom ett område (Långsjön med omgivning) som har dokumenterat höga naturvärden främst genom den rika lundvegetationen, sjöns rikliga fågelliv samt dess goda vattenkvalitet.

Delar av Långsjöns östra strandområden ligger inom ett område som i kommunens översiktsplan utpekats som ett stort relativt opåverkat skogsområde som endast är obetydligt påverkat av exploateringar såsom bebyggelse och vägar. Området hyser miljöer som är av betydelse för skogslevande djur, växter och svampar. För det rörliga friluftslivet utgör området ett omtyckt utflyktsmål.

Nådhammar, vid Långsjöns nordvästra strand, ingår i samma område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB som omfattar

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

strandområdena vid sjön Sillen. Vid Nådhammar har Skogsstyrelsen också pekat ut en nyckelbiotop bestående av en lövskogslund med stort inslag av senvuxna träd. Här finns också större områden med skyddsvärda träd som delvis överlappar den utpekade nyckelbiotopen. I närheten finns betes- och slättermarker med särskilda värden som berättigar till miljöersättning.

Fornlämningarna inom delområdets strandområden är talrika, i synnerhet finns det många vid Frösjön och Sillen.

Motiv till utvidgat strandskydd inom Hölö-området, värdebeskrivning E1 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 2, 5, 7.

Hölö-området, värdebeskrivning E2

Det aktuella strandområdet norr om **Kyrksjön** omfattas delvis av ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Mörkö). Enligt en inventering av kulturmiljöer i Södertälje kommun ingår en del av strandområdet i den kommunala kulturmiljöns närmiljö. Öster om Hemsta, som ligger söder om Kyrksjön, har Skogsstyrelsen pekat ut en nyckelbiotop som berör strandområdet. Nyckelbiotopen består av en ädellövskog som växer på kalkhaltig jordart. Den har ett stort inslag av senvuxna träd, rikligt med bärande buskar och mosstäcket är ymnigt. Ädellövskogen är också utpekad som ett område med skyddsvärda träd.

I kommunens översiktsplan utpekas Kyrksjön som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Ett flertal fynd av rödlistade arter har gjorts inom strandområdena söder om **Sörsjön**. Den övervägande delen av de aktuella strandområdena vid Sörsjön ligger inom Tullgarns naturreservat. Tullgarnsområdet är ett sörmländskt kustnära herrgårdslandskap med odlingslandskap, skogar och vattenområden. Området har en varierande natur och uppvisar de flesta naturtyper som kan förekomma i östra Svealand. I området finns en rik förekomst av lövträd där de ädla lövträden utgör ett markant inslag. Vidare finns bland annat skogsområden med höga naturvärden. Området är känt för sitt rika fågelliv och har värde som både häcklokal men kanske främst för rastande och övervintrande arter. Tullgarnsområdet är också betydelsefullt för friluftslivet med stora sammanhängande arealer skogsmark för strövande, svamp- och bärplockning. Det skyddade området delas med Trosa kommun i Södermanlands län. Det är i berörd del också skyddat som ett Natura 2000-område, och omfattas nästan helt av riksintresse för naturvård (Tullgarn – Mörkö), och friluftsliv (Tullgarn) enligt 3 kap. 6 § MB. Området ligger inom den regionala grönstrukturen och har stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

Motiv till utvidgat strandskydd inom Hölö-området, värdebeskrivning E2 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2, 5, 7.

Fastlandskusten, värdebeskrivning F1

Med hänsyn till kust- och skärgårdsområdets samlade natur- och kulturvärden omfattas hela delområdet av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 och 4 §§ MB. Bestämmelserna syftar till att värna det värdefulla kust- och skärgårdslandskapet med sina unika natur- och kulturvärden. Det har särskilt stora värden för friluftsliv och turism. Dess strandområden ingår även inom ett större område med landskapsbildsskydd.

Vid Åbynäs, inom **delområdets nordliga strandområde**, ligger en badplats. Norr om Solåkra finns en biotopskyddad äldre naturskogsartad tallskog. Den sydliga delen ligger inom den regionala grönstrukturen och har stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden. Delar av aktuellt strandområde berörs av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Mörkö) då det är en farledsmiljö och mellanbygd utmed vattenleden från Östersjön via Södertälje till Mälaren. Miljön präglas av det försvarsstrategiskt viktiga läget, dominerande storgods av delvis medeltida ursprung samt partier med ett mer småbrutet agrarlandskap. Inom riksintresseområdet finns bland annat fornborgar, befästningslämningar, äldre vägnät och landskapspartier med mer småskaligt jordbruk. Det finns rikligt med fornlämningar inom strandområdet som helhet. Enligt en inventering av kulturmiljöer i Södertälje kommun ingår en del av strandområdena också i den kommunala kulturmiljöns närmiljö.

Delområdets sydliga strandområde ligger i sin helhet inom Tullgarns naturreservat. Tullgarnsområdet är ett sörmländskt kustnära herrgårdslandskap med odlingslandskap, skogar och vattenområden. Området har en varierande natur och uppvisar de flesta naturtyper som kan förekomma i östra Svealand. I området finns en rik förekomst av lövträd där de ädla lövträden utgör ett markant inslag. Stora delar av de aktuella strandområdena vid Tullgarn är utpekade som områden med skyddsvärda träd. Vidare finns länets största hävdade havsstrandängar, andra ängs- och hagmarker men också skogsområden med höga naturvärden. Området är känt för sitt rika fågelliv och har värde som både häcklokal men kanske främst för rastande och övervintrande arter. Ett flertal fynd av rödlistade arter har gjorts inom strandområdena. Tullgarnsområdet är också betydelsefullt för friluftslivet med stora sammanhängande arealer skogsmark för strövande, svamp- och bärplockning. Det skyddade området delas med Trosa kommun i Södermanlands län. Det är i berörd del också skyddat som ett Natura 2000-område, och omfattas av riksintresse för naturvård (Tullgarn – Mörkö), friluftsliv (Tullgarn) och kulturmiljövård (Tullgarn) enligt 3 kap. 6 § MB. Det finns bland annat flera statliga byggnadsminnen inom slottsområdet. Området ligger inom den regionala grönstrukturen och har stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden, och det passeras av Sörmlandsleden.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

Länsstyrelsen har uppmärksammat de strandnära vattenområdena vid **Tullgarnsviken** och kring **Näsudden** då de har höga värden. Dessa strandnära vattenområden ligger inom Tullgarns naturreservat och ett Natura 2000-område. De ligger dessutom i sin helhet inom områden av riksintresse för naturvård (Tullgarn – Mörkö), friluftsliv (Tullgarn) och delvis inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården (Tullgarn) enligt 3 kap. 6 § MB. Här finns vidsträckta hävdade havsstrandängar och stora arealer mycket grunt vatten. Ler- och sandbottnarna kan blottas vid lågvatten. **Häggnäsviken** är särskilt värdefull och det växer kransalgsängar på de grunda bottnarna. Området utgör ett lek- och uppväxtområden för abborre, gädda och gös samt är ett häcknings- och övervintringsområde för fåglar. Längre norrut, mellan **Pålång** och **Skillebyholm** finns bottenområden som enligt Havs- och vattenmyndigheten utpekats som potentiellt goda uppväxtområden för gös och abborre.

Motiv till utvidgat strandskydd inom fastlandskusten, värdebeskrivning F1 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2, 3, 4, 5, 7.

Fastlandskusten, värdebeskrivning F2

Med hänsyn till kust- och skärgårdsområdets samlade natur- och kulturvärden omfattas hela delområdet av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 och 4 §§ MB. Dess strandområden ingår även inom ett större område med landskapsbildsskydd.

Vid Bränninge, inom **delområdets nordliga aktuella strandområde**, ligger en del av strandområdet inom Öbacken-Bränninge naturreservat. Berget Öbacken är bevuxet av skog. I ädellövskogsbältet i bergets västra sluttning finns lokaler för sällsynta svamparter. Söder om Öbacken ligger en hagmark som är en av de få intakta betesmarkerna i trakten. Hagen har en värdefull hävdgynnad flora. Reservatet är av stor betydelse som närströvsområde, och kommunen planerar att utvidga reservatet. Skogsområdena inom de aktuella strandområdena kring Bränninge utpekats i kommunens översiktsplan som rekreationsområde. Den utanförliggande viken används som ankringsplats för fritidsbåtar.

Norr om Brandalsund har Skogsstyrelsen utpekat nyckelbiotoper; två stycken sandbarrskogar och en barnaturskog. Området används bland annat för utflykter, skogspromenader och svampplockning.

Brandalsund omfattas av ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB. Den riksintressanta farledsmiljön har lång bruknings- och bosättningskontinuitet och det försvarsstrategiska läget vid inloppet till nuvarande Södertälje och Mälaren speglas av fornborgar, en medeltida borganläggning och Brandalsunds säteri med vidsträckta ägor. Inom riksintresseområdet ligger Trindborgen som har ett dokumenterat högt geovetenskapligt värde. Trindborgen är en fornlämning från medeltiden. Den ligger på en udde som består av en grusås. Samma område är en nyckelbiotop. Biotopen består av en sandbarrskog med

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

rikligt med grova träd. Udden är även utpekad som område med skyddsvärda träd. Den innehåller en värdefull kryptogamflora och värdefull lägre fauna. Området har också höga värden enligt Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering. Betesmarkerna har sådana värden att de berättigar till miljöersättning. Naturmiljön är särpräglad och de öppnare delarna domineras av en ganska rik men glest förekommande torrängsflora. Flera fynd av rödlistade arter har gjorts inom strandområdena. Det finns en välbesökt badplats på udden. Kommunen planerar att inrätta ett naturreservat för området.

Hela den aktuella strandsträckan ingår i den regionalt utpekade Hanvedenkilen. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. I kommunens översiktsplan markeras ett grönt samband mellan Brandalsund och Farsta, längre söderut. Skogsstyrelsen har inom strandområdena pekat ut flera objekt med naturvärden.

Delområdets sydliga aktuella strandområde berörs delvis av ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Mörkö) då det är en farledsmiljö och mellanbygd utmed vattenleden från Östersjön via Södertälje till Mälaren. Miljön präglas av det försvarsstrategiskt viktiga läget, dominerande storgods av delvis medeltida ursprung samt partier med ett mer småbrutet agrarlandskap. Inom riksintresseområdet finns bland annat fornborgar, befästningslämningar, äldre vägnät och landskapspartier med mer småskaligt jordbruk.

Vid Nibble finns en källa. Nära Nibble finns också en ädellövskog som utpekats av Skogsstyrelsen som ett objekt med naturvärden. Skogen är även utpekad som område med skyddsvärda träd. Längre söderut, vid Ulvåsa, ligger en bergknalle med skogsbyte vilken har höga värden enligt Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering. Enligt kommunens inventeringar finns inom strandskyddsområdet ett par äng- och hagmarker av hög klass.

Den sydligaste delen av aktuellt strandområde ligger inom naturreservatet Yttereneby. Reservatet innefattar alltifrån kulturlandskapets havsstrandängar, hagmarker, åkrar samt en å-ravin till naturlandskapets tallhällmarker och gammelgranskogar. Naturreservatet är också i sin helhet utpekad som område med skyddsvärda träd. Området är ett mycket omtyckt utflyktsmål för det rörliga friluftslivet.

Allmänt inom strandområdena finns en hel del fornlämningar.

Länsstyrelsen har uppmärksammat de strandnära vattenområdena i delområdets södra del då de har höga värden. Där finns bottenområden som enligt Havs- och vattenmyndigheten utpekats som potentiellt goda uppväxtområden för gös och gädda, och för abborre är det både ett potentiellt lek- och uppväxtområde.

Delområdets mest vidsträckta grundområden finns kring **Pilkrogsviken**, öster om Järna. Denna viks inre del täcks i stort sett av vass. Kring viken finns strandängar med naturvärden och Moraån utmynnar i den. Området är viktigt för fågellivet. Pilkrogsvikens inre del omfattas av ett fredningsområde för fisk vilket innebär ett fiskeförbud under en del av året.

Motiv till utvidgat strandskydd inom fastlandskusten, värdebeskrivning F2 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Mörkö-området, värdebeskrivning G1

Med hänsyn till kust- och skärgårdsområdets samlade natur- och kulturvärden omfattas hela delområdet av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 och 4 §§ MB. Det ligger också inom den regionala grönstrukturen och har stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden.

Till övervägande del ingår aktuella strandområden inom ett område av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB (Tullgarn – Mörkö). Riksintresseområdet utgör ett representativt odlingslandskap bland annat på Mörkö, med lång kontinuitet och förekomst av naturbetesmarker och ängsmark. Norra Mörkö är ett exempel på ett kustnära, komplett herrgårdslandskap av högsta klass. Stora havsstrandängar är utmärkande för området. Det har stora skönhetsvärden och hyser en lång rad värdefulla naturtyper.

I stort sett alla de aktuella strandområdena ingår även inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Mörkö) då det är en farledsmiljö och mellanbygd utmed vattenleden från Östersjön via Södertälje till Mälaren. Miljön präglas av det försvarsstrategiskt viktiga läget, dominerande storgods av delvis medeltida ursprung samt partier med ett mer småbrutet agrarlandskap. Inom riksintesseområdet finns bland annat fornborgar, befästningslämningar, äldre vägnät och landskapspartier med mer småskaligt jordbruk. Med undantag från Dåderö ingår hela delområdet inom ett större område med landskapsbildsskydd.

I den sydvästra sidan av delområdet, nära **Kasholmen**, finns ett Natura 2000-område vid namn Nora Holmäng. Det består av hagmarker och havsstrandängar med ett rikt fågelliv och en riklig förekomst av hävdberoende arter. Stora delar av Kasholmen är utpekade som områden med skyddsvärda träd. I kommunens översiktsplan utpekas samma område som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Hela **Ledarön** och **Dåderö skär** ingår i ett område (Ledarön - Björkarösund) som har dokumenterat höga naturvärden genom den mycket artrika vegetationen samt genom det rika fågellivet. Området domineras av ädellövslundar och det finns havsstrandängar. Ett stort antal rödlistade svamp- och lavararter har påträffats inom området. Norra Ledarön och delar av de aktuella strandområdena på själva Mörkö

utgör ett Natura 2000-område. Stora delar av Ledarön är utpekade som områden med skyddsvärda träd. Det finns planer på att skydda Dåderö skär och närliggande strandområden på själva Mörkö som naturreservat. I kommunens översiktsplan utpekas Ledarön och Dåderö skär med närmaste omgivning som ett ekologiskt särskilt känsligt område. Ett område på Dåderö har dokumenterat högt geovetenskapligt värde.

Länsstyrelsen har uppmärksammat strandnära landområden på norra Mörkö då de har höga värden. Söder om Dåderö gård har Skogsstyrelsen pekat ut en nyckelbiotop i form av en lövskogslund. En motsvarande nyckelbiotop finns väster om Sandasjön. Sandasjön är en vassomgärdad sjö med rikt fågelliv. Den har höga värden enligt den nationella våtmarksinventeringen. Nära **Hörningsholms slott** finns en hagmark med grova ekar inom vilken fynd av rödlistade arter gjorts. Markerna omfattas av ett Natura 2000-område. Havsstrandängarna i området har mycket höga värden.

Vid **Skansundet - Skansholmen** finns botaniskt och ornitologiskt rika strandängar som ingår i ett Natura 2000-område. Även miljöerna intill Natura 2000-området har dokumenterat höga naturvärden. Fynd av rödlistade arter har gjorts inom strandområdena. Vid Skansundet finns bland annat en badplats och en camping, och området är betydelsefullt för friluftslivet. I kommunens översiktsplan utpekas området som ekologiskt särskilt känsligt.

Nära Egelsvik, på delområdets östra sida, ligger inom det aktuella strandområdet Kalkbergets naturreservat. Som namnet antyder består bergryggen på platsen av kalk. Kalkberggrunden och topografin har bidragit till att reservatet har en ovanligt artrik och för trakten unik flora och fauna. Kalkberget utgör även ett Natura 2000-område. Intill berget ligger ett område (Egelsvik) som har dokumenterat höga naturvärden pga den karaktäristiska hävdgynnade växtligheten. I kommunens översiktsplan anges att Kalkberget är ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Sörmlandsleden passerar igenom vissa partier av de aktuella strandområdena, och det finns såväl ett antal nyckelbiotoper och objekt med naturvärden som Skogsstyrelsen utpekat, som flera områden med höga värden enligt Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering. I de aktuella strandområdena finns även spridda områden med skyddsvärda träd.

Länsstyrelsen har uppmärksammat de strandnära vattenområdena i delområdets västra delar då de har höga värden. Dessa vattenområden ligger inom ett område av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB (Tullgarn – Mörkö). Till stor del omfattas de också av ett område av riksintresse för kulturmiljövärden enligt 3 kap. 6 § MB (Mörkö – Oaxen – Hölö – Ytterjärna).

Bottenområdena väster om Mörkö är generellt sett långgrunda och områdena täcks av vidsträckta vassbälten. Det finns också artrika kransalgsängar med flera

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

rödlistade arter. Dessa grundområden har de bästa förutsättningarna för kustlevande gös i Stockholms skärgård. Områdena är även i övrigt viktiga fortplantnings- och uppväxtområden för en mängd andra normalt sötvattenslekande fiskarter, samt för fågellivet.

Vid **Björkarösund – Ledarön** finns stora grundvattenområden med rikt fågelliv och värdefull undervattenvegetation, samt en större strandäng. Runt norra Mörkö är stora arealer i vattnen mycket grunda. Här finns några havsstrandängar och en sötvattenstrandäng, men också vidsträckta vassar.

Även längs den östra sidan av Mörkö förekommer långa avsnitt med grunda bottenområden. Exempelvis vid **Hörningsholm och Notholmen** och vid **Axviken** finns bottenområden som av Havs- och vattenmyndigheten utpekats som potentiellt goda uppväxtområden för gös och gädda. **Egelsviken** är en grund vegetationsrik vik med sandbotten och klart vatten, som omges av vassbårder och betade strandängar längs ständerna. Kransalgsbottnarna vid Egelsviken bedöms vara värdefulla. De skyddade vikarna utgör också populära naturhamnar för båtlivet.

Motiv till utvidgat strandskydd inom Mörkö-området, värdebeskrivning G1 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2, 3, 4, 5, 7.

Mörkö-området, värdebeskrivning G2

Med hänsyn till kust- och skärgårdsområdets samlade natur- och kulturvärden omfattas hela delområdet av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 och 4 §§ MB. Bestämmelserna syftar till att värna det värdefulla kust- och skärgårdslandskapet med sina unika natur- och kulturvärden. Det har särskilt stora värden för friluftsliv och turism. Delområdet omfattas även av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB (Tullgarn – Mörkö). Riksintresseområdet utgör ett representativt odlingslandskap bland annat på Mörkö med lång kontinuitet och förekomst av naturbetesmarker och ängsmark. På södra Mörkö finns ett småskaligt odlingslandskap av skärgårdstyp med ålderdomlig struktur. Många av markerna hyser artrika växtsamhällen. Stora havsstrandängar är utmärkande för området. Det har stora skönhetsvärden och hyser en lång rad värdefulla naturtyper. Hela delområdet ligger inom ett större område med landskapsbildsskydd. Inom strandområdena har ett flertal fynd av rödlistade arter gjorts.

De sydvästra delarna av de aktuella strandområdena omfattas av två områden av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Tullgarn samt Stockholms skärgård – yttre delen). På grund av Tullgarnsområdets mycket höga naturvärden ges utmärkta möjligheter till friluftsliv. Stockholms ytterskärgård intar som helhet en särställning i länets natur. Även här är naturvärdena mycket höga, och stora delar av värdet för friluftslivet ligger i att kunna finna ”orörd” natur. Området erbjuder mycket goda möjligheter för exempelvis båtliv, fiske och naturstudier.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

De norra delarna av delområdets strandområden ingår i ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Mörkö) då det är en farledsmiljö och mellanbygd utmed vattenleden från Östersjön via Södertälje till Mälaren. Inom riksintresseområdet finns bland annat fornborgar, befästningslämningar och äldre vägnät. Större delen av området ligger också inom den regionala grönstrukturen som ett område med stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden.

I kommunens översiktsplan utpekas Pålsundet, mellan fastlandet och södra Mörkö, och delar av dess strandzon som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Kring **Helgö – Fagersvik** finns marker med höga värden enligt Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering. De särskilda värdena berättigar till miljöersättning. Inte långt från Fagersvik finns värdefulla gräsmarker och strandängar som utgör ett Natura 2000-område.

Kålsö omfattas av ett naturreservat. Det utgörs av en naturskön halvö. Kålsö präglas av ädellövskog med ek, lind, ask och lönn. Ädellövskogen växlar med vackra hagmarker och strandängar. I reservatet finns också områden med barrskog. I lundarna växer en frodig och örtrik flora. Fågellivet är rikt. I Kålsö naturreservat samt väster om Slessbergets naturreservat, finns större områden med skyddsvärda träd. Markerna ingår också i ett Natura 2000-område. Reservatet är ett fint strövområde som i söder gränsar till ett naturreservat på **Eriksö**. Reservatet är ett exempel på ett kustnära område med väl bibehållet, småskaligt äldre odlingslandskap. Framträdande för Eriksö är den rika förekomsten av ek. Naturbetesmarker finns spridda över ön. Särskilt havsstrandängarna har höga naturvärden. Där finns även äldre naturskogsartad barrskog som också är utpekad som område med skyddsvärda träd.

Särskilt delområdets sydligaste strandområden har dokumenterat höga naturvärden, och till övervägande del finns delområdets nyckelbiotoper och marker med höga värden enligt Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering här.

På **Långö** har Skogsstyrelsen pekat ut en lövskogslund med ymnigt mosstäcke som nyckelbiotop, och på **Stora Ramsö** en barrnaturskog som har rikligt med död ved och döda träd.

Enligt en inventering av kulturmiljöer i Södertälje kommun utgör **Ekö** och dess närmaste omgivning ett kärnområde i den kommunala kulturmiljön.

Fifång och **Oxnö** ligger inom Fifånga naturreservat. Området är ett sprickdalslandskap dominerat av hållmarker och med relativt stora höjdskillnader och branta bergsstup. Vegetationen domineras av karga hållmarkstallskogar. På Fifång finns ett betydande inslag av ädellövträd. På Fifånga ekar finns en mycket exklusiv lavflora med många rödlistade arter. På ön förekommer strandängar och gamla odlingsmarker. Delar av Fifånga vikar är grunda med artrik undervattensvegetation.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2Datum
2014-09-16Beteckning
511-39864-2012

Ön Fifång är i sin helhet ett Natura 2000-område. Enligt den nationella våtmarksinventeringen ligger en våtmark med högt värde på ön, och där finns också betesmarker med särskilda värden som berättigar till miljöersättning. Naturhamnar kan ge skydd för båtlivet, och goda möjligheter till bad erbjuds.

Söder om **Anklora** har en äldre naturskogsartad barrblandskog biotopskyddats.

Länsstyrelsen har uppmärksammat de strandnära vattenområdena i delområdets sydvästra del då de har höga värden. Dessa vattenområden ligger inom ett område av riksintresse för naturvården (Tullgarn – Mörkö) samt inom ett område av riksintresse för friluftslivet (Tullgarn) enligt 3 kap. 6 § MB. I nordost omfattas vattenområdena av ett område av riksintresse för kulturmiljövården (Mörkö – Oaxen – Hölö – Ytterjärna). Flera av vikarna utgör också populära naturhamnar för båtlivet.

Bottenområdena väster om Mörkö är generellt sett långgrunda och områdena täcks av vidsträckta vassbälten. Det finns också artrika kransalgsängar med flera rödlistade arter. Dessa grundområden har de bästa förutsättningarna för kustlevande gös i Stockholms skärgård. Områdena är även i övrigt viktiga fortplantnings- och uppväxtområden för en mängd andra normalt sötvattenslekande fiskarter, samt för fågellivet.

I **Ikö-Helgöområdet** finns grunda vegetationsrika vikar med vassbälten längs stränderna. Artrikedomen är förhållandevis stor, och området är värdefullt. Den östra delen av Kålsövik ligger inom Kålsö naturreservat och ett Natura 2000-område, och kring Eriksö omfattas även de näraliggande vattenområdena av Eriksö naturreservat.

Havsstrandängarna vid **Svalhagsviken – Klubbsundet** har högt skyddsvärde. Den västra delen av Klubbsundet ligger inom Eriksö naturreservat. I det grunda och skyddade Klubbsundet växer vass, säv och flytbladsvegetation utmed stränderna och med hänsyn till framför allt abborre, gädda och gös omfattas viken av ett fredningsområde för fisk, vilket innebär ett fiskeförbud under en del av året. Området är värdefullt för fågellivet. Längst in i Klubbsundet går en trösklad och mycket smal vattenförbindelse till lagunen Bovik.

Ytterligare österut ligger grunda vikar utanför **Anklora – Tolvik** som även de omfattas av ett fredningsområde för fisk.

Längs delområdets aktuella bottenområden i sydöst finns lekområden för strömming, och längs Mörkö's östra sida förekommer ett flertal bottenområden som av Havs- och vattenmyndigheten utpekats som potentiellt goda uppväxtområden för gös, gädda och abborre. Därutöver kan de fungera som lekområde för abborre.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2**Datum**
2014-09-16**Beteckning**
511-39864-2012

Motiv till utvidgat strandskydd inom Mörkö-området, värdebeskrivning G2 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2, 3, 4, 5, 7.

Källförteckning

Framtid Södertälje – Översiktsplan 2013-2030. Södertälje kommun 28 okt 2013.

Inventering av grunda havsvikar och åmynningar i Södertälje kommun 2006. Medins Biologi AB 2006.

Inventering av kulturmiljöer i Södertälje kommun. Södertälje kommun 2010.

Naturkatalog för Stockholms län. Remissversion 1996-02-15.

Områden av riksintresse naturvård, friluftsliv - Stockholms län. Länsstyrelsens rapport 2001:15.

Sjöar och vattendrag i Södertälje. Rapport juli 2004. Miljökontoret, Södertälje kommun.

Stockholmsregionens kulturhistoriska miljöer – Landsbygdens kulturmiljöer. Underlag för regionplanering. Stockholms läns landsting. Regionplane- och trafikkontoret 1989.

Södertäljes naturreservat – en guide till naturen. Södertälje kommun.

Välkommen till Täljeleden och Måsnarenleden (broschyr). Skogssällskapet, Södertälje kommun, Nykvarns kommun 2009.

Kartbaserat digitalt nationellt och regionalt underlag från:
Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Stockholms län, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Smittskyddsinstitutet, Stockholms läns landstings Tillväxt, miljö och regionplanering, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges lantbruksuniversitet.

Hur man överklagar hos regeringen, Miljödepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljödepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning**, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

Sändlista

Södertälje kommun, 151 89 Södertälje

Naturvårdsverket: registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten: havochvatten@havochvatten.se

Skogsstyrelsen: vallentuna@skogsstyrelsen.se

Sjöfartsverket, 601 78 Norrköping

Fortifikationsverket, 631 89 Eskilstuna

Lantmäteriet, Lantmäterigatan 2C, 801 82 Gävle

Lantmäterimyndigheten i Södertälje kommun, Miljö- och

Stadsbyggnadsförvaltningen, 151 89 Södertälje

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 Nyköping

KSL (Kommunförbundet Stockholms län), Box 38145, 100 64 Stockholm

Stockholms läns landsting, TMR (Tillväxt, miljö och regionplanering),

Box 22550, 104 22 Stockholm

LRF (Lantbrukarnas Riksförbund) Mälardalen, Box 23, 745 21 Enköping

Friluftsförbundet, Region Mälardalen, Box 9023, 126 09 Hägersten

Naturskyddsföreningen Stockholms länsförbund, Norrbackagatan 80,

113 41 Stockholm

SIKO (Skärgårdens Intresseföreningars Kontaktorganisation), Pia Södergren, Box

146, 130 39 Sandhamn

Stockholms läns Hembygdsförbund, Box 6219, 102 34 Stockholm

Saltsjön - Mälarens båtförbund, Hammarby allé 91, 120 63 Stockholm

Sportfiskarna, Region Stockholm, Svartviksslingan 28, 167 39 Bromma

Enligt sändlista

Meddelande om beslut om utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen i Stockholms län har den 16 september 2014 fattat beslut om utvidgat strandskydd för Södertälje kommun. Det fullständiga beslutet med bilagor finns tillgängligt hos Länsstyrelsen, Hantverkargatan 29, Stockholm.

Beslutet med bilagor finns även på Länsstyrelsens webbplats:
<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/>, sök på kungörelser – beslut.

I handlingarna finns information om hur man överklagar beslutet.

En sammanfattning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i en särskild promemoria som hör till ärendet. Promemorian samt yttrandena i sin helhet finns i detta ärendes akt.

Sändlista

Boverket: registraturen@boverket.se

Sveriges Jordägareförbund: gs@jordagarna.se och kansli@jordagarna.se

Medborgarrättsrörelsen: bengt.holmgren@gmail.com och info@mrr.se

Svenska Turistföreningen: Jenny.Engstrom@stfturist.se

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn: sodertalje-nykvarn.krets@naturskyddsforeningen.se

Stockholms Ornitologiska förening: stof@stof.nu och tomas.viktor@bredband.net

Östra Svealands fiskevattenägareförbund: momentum@swipnet.se

Bordsjö Skogar AB, Hörningsholm, 153 93 Mörkö

Claes Ahrel: claes.ahrel@ap4.se

Carl Bonde: carl@horningsholm.se

Björn Fredrikson, Hummelhaga gård, 153 95 Järna

Ulf och Dag Henricsson, Svarttorps gård, 153 95 Järna

Nina Hjerpe, Sturevägen 5, 8 tr, 177 56 Järfälla

Magnus Maurex: magnus.maurex@avistatime.com

Bilaga 5

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39864-2012

Ulf Gullstedt, Mariagatan 3, 172 30 Sundbyberg

Urban Persson och Johanna Söderberg: ubbel@hotmail.com

Kerstin Stenberg, Gärdes, 153 93 Mörkö

Curt Samuelsson, Persberg, 153 93 Mörkö

Kaj Jonsson, Egelsviks Gård, 15393 Mörkö

Ulla Svensson Sjölund, Honnörsgatan 24, 170 69 Solna